SZENT IANOS IRASA
SZERINT VALO EVANGE-
LIVM.

ELSŐ RESz.

a: Az Istennec fia az ő atyjatul egy órőcke valo es egy allatu Isten.

1 AZkezdetben vala amaz Ige, és az az Ige vala az Istennél, és az az ige Isten vala.

2 Ez az ige, kezdettől fogua az Istennél vala.

b: Az Istennec fia az ő Istenjeget ki ie entette az teremtes meg tartas alat, es az emberec elmeiebe oltot világossag altal, melynec sötetsegre valtozot, mind az altal vagyon bennec megis meg maradot világossag, a'mit menthetetlennec

3 b Mindenec ez által teremtettec, és ő nálanélkül semmi nem teremtetett, valami teremtetett.

4 Ő benne vala az élet, és az élet vala az embereknec amaz világoſſágoc.

5 És ez az világoſſág az ſetétſég ben fénlic, de az ſetétſég azt meg nem eſmérte.

Matth 3. Mar. 1. Luc. 3.

6 Vala egy ember Iſtentől boczátarott, kinec neue Iános vala.

c: Keresztelő Janosis tiszon ſogaz Istennec fiarol.

7 c Ez iöt tanubizońſág tenni (az az,) hogy az világoſſágról bizoń ſágot tenne, hogy ő általa minden ec hinnénec.

8 Nem vala ez amaz világoſſág, hanem (küldetet vólt) hogy bizońſágot tenne arról az világoſſágról.

9 Ez vala amaz igaz világoſſág, mely meg világoſit minden ez világra ſiületett embert.

d: Mikor ez világ az Istennec fiat nem akarna meg eſmerni az teremtes altal, lathatoheppē meg ielentette magat az ő nepenec.

10 d Ez világon vala, és ez világ ő általa teremtetett, de ez világ ötet meg nem eſmére.

11 Az ővei közzé idue, és az ővei ötet bę nem vővéc.

12 Valakic pedig ötet bę vővéc, ada azoknac illy méltoſágot, hogy Iſtennec fiai lennénec, (tudni illic) azoknac az kic az ő neuében hiſinec.

13 Kic nem vértől, ſem az teſtnec akarattyától, ſem az férfiunac indulattyától, hanem Iſtentől ſiülettettec.

Matth. 1. Luc. 2.

14 e És amaz ige teſtté lött, és lakozot mi közöttünc, (és láttuc az ő diczőſégét, úgy mint az Atryánac éggyetlen egy ſiülöttének diczőſégét,) ki tellyes vala kegyelemmel, és igaſsággal.

e: Az Istennec fiaemberi teſtbe öltözec, hogy azon egy ſiemelylegyen Istenes ember mēdolgot ni'uan valo bizonſagockal meg bizonitot az emberec közöt.

15 Az Iános bizońſágot tötte ő róla, és kiáltott monduán: ez az kiről én ſióloc vala, Az ki én vtánnam iött, én nálamnál fellyeb betſülletett, mert én nálamnál méltoſágosb.

f: Christus minden menniei oknac kut fej.

16 f És az ő tellyeſſégéből vöttünc

tünc mindnyáián, kegyelmetis kegyelemért.

17 Mert az törvény Moſes által adatott, de az kegyelem és az valóſág az Ieſus Chriſtus által lött.

g: Az Iſteni eſmeret Chriſtus által vagyon.

18 g Az Iſtent ſoha ſenki nem látta, amaz eggyetlen egyſiülettel fiu ki az atyának kebelében vagyon, az beſiéllette meg mi nékünc.

b: Keresztelő Ianos Chriſtus hoppmeſtere.

19 Ezis az Iánoſnac bizoníág tétele, mikor az Sidóc Ieruſálemből küldénec ö hozzáia papokat és Leuitákot, hogy meg kérdenéc ötet: Te kitſoda vagy?

20 Es meg vallá ſ. nem tagadá meg, meg vallá, hogy ö nem vólna amaz Chriſtus.

21 Ackor meg kérdéc ötet: Mitſoda vagy tehát? Illyęs vagye te? és monda, nem vagyoc, Prophéta vagyé tehát? és felele, nem vagyoc.

22 Mondánac annac okaért amazoc: kitſoda vagy tehát, hogy meg tudgyunc azoknac felelni az kic minket el küldöttec, mit mondaſi magad felöl?

23 Es monda: En kiáltó ſió vagyoc az puztában, Egyengeſsétec meg az wrnac útát, mint az

Eſai 40. Eſaias meg mondotta.

24 Az köuetec pedig valánac az Phariſęuſoc közzül valóc.

25 Es meg kérdéc ötet és mondánac néki: Miért kereztelſi tehát, ha te nem vagy Chriſtus, ſem Illyęs, ſem Prophéta?

Matth. 3. Mar. 1. Luc. 3.

26 Es felele nékiec Ianos, mondván: En kereztelec vizzel, de ti köztetec vagyon, az kit ti nem tudtoc.

27 i Ez az à ki én vtánnam iött, de én nálamnál fellyeb bötſülletett, kinec az ö ſaruiának kötöiét hogy meg óldgyam, nem vagyoc arra mélto.

i: Chriſtus az kereztſegnec wra, nem kereztelő tanoſ es annac ereie Chriſtuſtul vagyon.

28 Ezec löttenec Bathabarában az Iordánon túl, holott az Iános kereztel vala.

29 Másod napon látá az Iános Ieſuſt ö hozzáia menni, és monda: Imé ez az Iſtennec amaz báránya, ki el véſſi ez világnac bünét. k

k: Az Chriſtusban vagyon az törvenben valo áldozatoknac vala leſsága, ez világnac megtiztitaſara.

30 Ez az kiröl én azt mondom vala: En vtánnam iött egy férfiu ki én nálamnál fellyeb betſülletett, mert én nálamnál méltoſágosb.

31 Es én nem eſmértem ötet, de hogy meg ielenteſſéc az Izraelnec, annac okaért iöttem én kereztelni vízzel.

32 Es bizoníágot tön ackor Iános, ezt monduán: Látám az Iſtennec lelkét le ſiállani az ęgböl mint egy galambot, és meg nyugouéc ö rayta.

33 l Es én nem eſmértem ötet, de az ki el botſáta engem, hogy kereztellyec vízzel, az mondotta vala nékem. Az kire látod az (Iſtennec) lelkét le ſiállani, és rayta meg nyugonni, az à ki kereztel ſient lélekel.

l: Chriſtus Iſten fianac bizonſtatie leni az ſzent lelekne ſathato reá ſzállaſaual, az atya Iſten ſzauaual, es az kereztelő Ianos bizonſag teteleuel.

34 En azért láttam, és bizoníágot téſzec róla, hogy ez az Iſtennec amaz fia.

35 Másod napon eſmét áll vala az Iános két tanituaſual egyetemben.

36 Es látuán az Ieſuſt ott iárni,

monda: Ez az Istennec amaz báránya.

37 Es haluán az két tanituányoc az ő siauár,kőuetéc Iesust.

38 Hátra fordúluán pedig Iesus, mikor látta vólna hogy ötet kőuetic azoc,monda nékiec.

39 Mit kerestec? azoc pedig mondánac néki: Rabbi (az az, Mester,) hol lakozol?

40 Es monda nékiec: Iertec el és lássátoc meg. El ménénec azért és meg látác holott laknéc,és ő nála maradánac az napon, mert vgy mint tíz hóra vala.

41 Vala (pedig) András az Simon Péternec attyafia, eggyic az két tanituányoknac,kic hallottác vala azokat az Iánostól,és kőuettéc vala ötet.

42 Meg találá az elősör az ő attyafiát az Simont,és monda néki: meg találtuc az Messiást,az az,à Christust.

43 Es viue ötet Iesushoz,és reá tekintué Iesus monda: Te vagy Simon Ionának fia, te hiuattatól Cephasnac,az az, kő Iuklának.

44 Az után való napon akará Iesus menni Galileába, és találá Philippet,és monda nékie, kőuess engemet.

45 Vala pedig Philep Bethsaidából,Andrásnac és Péternec házából való.

46 Találá Philep Nathanaelt, és monda nékie: Meg találtuc azt à ki felől irt Moses az törvényben,és az Prophétác, tudni illic az Nazarethbéli Iesust, Iosephnec fiát.

47 Es monda nékie Nathanael: Nazaretből támadhaté valami ió? Monda nékie Philep: Iere és lásd meg.

48 Látá az Iesus Nathanaelt ő hozzája menni,és monda ő felőle: Imé ez igaz Izraelita, melyben nintsen álnokság.

49 Monda nékie Nathanael, honnét esmérsz engemet? felele Iesus és monda nékie, Minec előtte az Philep tégedet hijna, mikor az fige fa alatt vólnál, látlac vala tégedet

50 Felele az Nathanael,és monda: Rabbi, te vagy az Istennec amaz fia, te vagy az Izraelnec amaz királlya.

51 Felele Iesus és monda néki: Miuel hogy azt mondám hogy láttalac téged az fige fa alatt, hiszed? ezeknél nagyobakat látsz.

52 Annac felőtte monda nékie: Bizony bizony mondom néktec, ennec vtánna meg láttyátoc az eget meg nílatkozni, és az Istennec Angyalit fel menni és lé szállani az embernec fiára.

II. Rész.

4 Christus az viznec borrá valo változtatásual meg bizonitya magat őrőc Istennec lenni ki az teremtet allatokkal es azoknac termeszetec kel bir.

1 ES harmadnapon menyeg zző lőn Canában, Galileának városában, és ott vala Iesusnac annya.

2 El hiuattatéc pedig Iesusis az ő tanituániual egybe,az menyegzőbe.

3 Es mikor el fogyot vólna az bor, Iesusnac annya monda néki: Nintsen boroc.

Gen. 12. & 49. Deut. 18. Esa. 4 42. Jer. 23. Ezech. 34. Dan. 9.

4 Monda néki Iesus: Mitsoda dólgom vagyon nékem te veled aszszoni állat, nem iött meg el az én hórám.

5 Mondá az ő annya az szólgáknac: valamit parantsoland néktec azt czelekedgyetec.

6 Valánac pedig ott hat kő vedrec, mellyec helheztettec vala ott az Sidóknac tiztulásokra, mellyeknec mindenikbe két két, vagy három három metreta ő fer vala.

Az Metreta, mereknec nemtsaz mint predig a bortiec mongyac egy metretának hortott szaz fontot, ké metretának 200. fontot: három metreta 300. fontot. mivel hogy azt mongya azért hogy egy vederbe két vagy három metre a vólt, és az veder hat vónál többbol meg tettzic hogy sep aiandokhor adot vólt Christus az Iakoda ombatudni illic. 1800 font bort.

7 Monda nékiec Iesus, töltsétec meg az vedreket vízzel, meg töltéc azért azokat szinten teli.

8 Es monda nékiec: meritsétec immár és vigyetec az naszнagynac, el viuéc azért néki.

9 Es mikor meg kóstolta vólna az nasznagy az vízet, melly borrá változot vala, (nem tudgya vala pedig honnét vólna az, de az szólgác tudgyác vala az kic az vizet meritettec vala,) szólitá az vőlegént az nasznagy.

10 Es monda nékie: Minden emberec elöszer iót bort szoktanac az vendégnec adni, és minec vtánna meg borosodnac, ackor ad nacaláb valót, te pedig az iót bort eckorrá tartottad.

11 Ez czudát töué elöszer Iesus Canában, Galilea városában, és meg mutatá az ő ditsőségét, és hűnec ő benne az ő tanituáni.

12 Az után méne Capernaumba, ő és az ő annya, és az ő attyafiai, és az ő tanituáni, és ott nem soc napig lőnec.

13 Mert közel vala az Sidoknac husuétec, Fel méne azért Iesus Ierusálembe.

14 e Es talála az templumba ökröknec, iuhoknac és galambokknac árosit, és pénz váltákat ott ülni.

e. Christus nagy ijbe i bu gosaggal el kezdi az ő Papi és Prophetai tiztit.

15 Es kötelből ostort tsinálván, ki haytá mind azokat az Templomból, mind az ökrőket, mind az iuhokat, és az pénz váltóknac pénzeket el hinté, és aztalokat el fordita.

16 Es az galamboknac árosinac monda: Vigyetec el ezeket innét, ne tegyetec az én attyámnac házát kalmárságnac házá uá.

17 Meg emlekezénec pedig az ő tanituáni, hogy meg vagyon iráuán: Az te házádhoz való buzgó szerelmem meg emézte engemet. *Psal. 68.*

18 f Felelénec azért az Sidóc és mondánac néki? Mitsoda ielt mutatsi mi nékünc hogy te ezeket czelekedesied.

f. Azor ellen az kic az rend szerint valo hiuatalhoz vgy kötetic Istentől, hogy ezzula tetelekenkűl az rend kiuől valo hiuatalnac engedni, nem akarnac, és azt nem bötsűllic.

19 Felele Iesus és monda nékiec: Rontsátoc el ez Templumot, és harmad napra fel epitem azt.

20 Mondánac azért az Sidoc: Negyuen hat esitendeig epitetett ez Templom, és te három napon fel epitened azt.

21 Ő pedig siól vala az ő testénec Templomáról.

22 Mikor azért fel támadott vólna az halálból, meg emlekezénec az ő tanituáni, hogy ezt

mondotta vólna nékiec, és hű-
nec az irásnac és az beſiédnec
melljet Iesus mondot valanékiec.

23 Mikoron pedig Ierusálem-
ben vólna az husuétnec innepé-
be, sokan hűnec az ő neuében,
látuán az ieleket az mellyeket
czelekeſſic vala.

24 e Iesus pedig nem bizza va-
la magát azokra, miuel hogy
mindeneket ióle ſmérne.

25 f Es nem ſiükség vólna hogy
valaki ő néki valamelly ember-
ről bizonyságot tenne, miuel
hogy ő ióle tudná mitsoda vólna
az emberben.

e: Nem bátor ſágos azok-nac hitec az hic czac az czuda tetel-ből tamat-nodnac.

f: Christus ez ſiuecnec titkait latya, tohaj Iſten.

III. *Réſz.*

1 VAla az Phariſeusoc közzül egy ember, kinec neue Nicodemus vala, ki az fő Sidóc közzül való vala.

2 Ez méne Iesushoz éiel, és monda néki: Mester, tudgyuc hogy az Istentől iöttel tanitó mesterül, mert senki nem teheti azi-eleket à mellyeket te téſſed, hanem ha Isten leiend azzal.

3 Felele Iesus és monda nékie: g Bizony bizony mondom néked, ha valaki vijonnan nem ſiületendic, nem láthattya az Istennec orſiágát.

g: Az kereztſégnec tiſtaſegnec kezdeti ebben hélhezteter, hogy e' mer-ic magunkat az ő lelkenemin-denesſől meg boltak-nac lenni, és hogy né-ſ hűnc és az mi termeſe-ünk-nec minemű-ſegenac min-denesſől el kel valtorni, melly czac az-on Isteni er-ſőtől lehet, az melly ál-tal teremtet-tönc.

4 h Monda néki az Nicodemus: Mimódon ſiülethetic az ember az ki vén, nemde bé meheté az ő annyának méhében másodſior, hogy ſiületteſſéc?

5 Felele Iesus: Bizony bizony mondom néked, ha valaki nem ſiületendic viztől és ſtent lélektől, nem mehet bé az Isten orſiágába.

6 Az mi ſiülettetett teſttől, teſt: és à mi ſiülettetett lélektől, lélec.

7 Ne czudállyad hogy azt mondám néked, hogy ſiükség néktec vijonnan ſiülettetnetec.

8 Az ſiél az houá akar fúni, fú, és annac zúgáſát hallod, de nem tudod honnét iö, és houá mégyen, Igy vagyon minden az ki ſtent lélektől ſiülettetic.

9 Felele Nicodemus, és monda néki: i Mimódon lehetnec ezec?

i: Az mi vijonnan való ſiületeſünnec titkat ſoha az mi teſti akoſágunkat meg nem ſoghattyuc, hanem czac az Iesus Chriſtusban való hit által.

10 Felele Iesus, és monda: Te Izraelben mester vagy, és ezeket nem tudödé?

11 Bizony bizony mondom néked, az mit tudunc azt mondgyuc, és az mit láttunc arról téſſűnc bizonyságot, de az mi tanu bizonyságunkat nem véſſitec bé.

12 Ha földi dolgokat mondottam, és nem hiſſitec, mimódon hiſſitec ha mennyeieket mondandoc.

13 Mert ſenki nem ment fel menyben, hanem az ki le ſiállot menyből, tudni illic az embernec fia, ki az menyben vagyon.

Num: 24.

k: Christusnac fel kel magaz taltatni, hogy mind ez vi-lág ő reáia nezzen, mely fel magaztal tas az Euange-liomnac predikallaſa által lött és leſſen.

14 Miképpen pedig fel emelte Moſes az kigyót az puztában, ácképpen fel kel magaztaltatni az embernec fiának. k

15 Hogy, valaki hiſſen ő benne el ne veſſen, hanem örök életet vegyen.

16 l Mert úgy ſieretéIsten ez vi-lágot, hogy az ő éggyetlen egy ſiületet fiát adná, hogy minden valaki hiſſen ő benne, el ne veſzſzen, hanem örök életet vegyen.

l: Az mi idő-ſségünnec fundamento-ma az Istenec ſzerelme, melly vagyon az Ie-ſus Christuſa-ban, mellyet hittel fogua meg.

17 Mert nem azért botſátta Iſten

ſten az ő fiát ez világra, hogy kárhoztaſſa ez világot, hanem hogy meg tartaſſéc ez világ ő általa.

18 Az ki hiſien ő benne el nem kárhozic, az ki pedig nem hiſien, immár el kárhoztatott, mert nem hitt az Iſtennec éggyetlen egy fiának nevébe.

19 Ez pedig az kárhoztatás, hogy világoſſág iött ez világra, de az emberec inkáb ſierettéc az ſetétſéget hogy nem az világoſſágot, mert az ő czelekedetec gonoſſiac valának.

20 Mert valaki gonoſſúl czelekedic, gyűlöli az világoſſágot, és nem mégyen az világoſſágra, hogy az ő czelekedeti meg ne fedetteſſenec.

21 Az ki pedig igazán czelekedic az világoſſágra mégyen, hogy az ő czelekedeti nîluán valóc legyenec, hogy azoc Iſten ſierint valóc.

22 Az után méne Ieſus és az ő tanituáni az Iudeának földére, és ott mulat vala vélec, és ott kereztel vala.

23 Kereztel vala pedig az Iánoſis Ænonban Salim mellet, mert ott ſoc víz vala, és mennec vala ő hozzá, és meg kereztelkednec vala.

24 Mert még az Iános nem vettetet vala az tömlötzbe.

25 Támada annac okaért vetekedéſec az kereztelő Iános tanituáninac az ſidóckal, az moſodás felöl.

26 [d] És ménének az Iánoshoz ſ. mondának néki. Meſter, az ki te veled vala az Iordan vizen túl kiről te bizonyſágot töl, ám kereztel, és nagyſokan menec ő hozzá.

27 Felele Iános, és monda: Az ember nem vehet ſemmit magának, hanem ha menyből adattatic.

28 Ti vattoc nékem bizonyſágim, hogy én meg mondottam, nem vagyoc én Chriſtus, hanem botſátattam ő előtte.

29 Az kinec iegyeſe vagyon, vő legény az, Az vő legénnec pedig baráttya mikoron hallya az vő legénnec ſiauát, örül az vő legénnec ſiauán, Ez azért az én örömem bé tölt.

30 Annac neuekedni kel, és énnékem állanom kel.

31 Az ki onnét fell ül iött, mindenec felött vagyon, à ki az földről való, földi az, és földieket ſióll, az ki az menyből iött mindeneknec felötte vagyon.

32 Es az mit látott, és hallot, arról téſien bizonyſágot, de az ő bizonyſág tételét ſenki nem véſi.

33 Az ki bé véſi az ő bizonyſág tételét, az valóba elhitte hogy az Iſten igaz légyen.

34 Mert az kit Iſten el botſátot, az Iſten beſiédét ſióllya, mert az Iſten annac nem mértecckel adgya az ő lelkét.

35 Az attya ſiereti az fiut, és mindeneket adott az ő birodalmába.

36 Az ki hiſien az fiuba, vagyon annac öröc élete, az ki pedig nem hiſien az fiunac, nem láttya az életet, hanem az Iſtennec haragia marad rayta.

Euangeliumaliumnac folyaſat. De abból alkolmatoſſágot vénuen ſcent Iános, annal inkáb bizonyſágot teſen Chriſtuſról.

e: Chriſtus mennyeinec mondatic, miuel hogy Iſten ő botſátatott és menyei az ő tudománya.

d: Az Sátan az kereztelő Iános tanituáni általi meg akarta

IIII. *Rész.*

1 MInec vtánna azért eſiébe vötte vólna az Wr, hogy az Phariſęuſoc meghallottác vólna, hogy néki töb tanituáni vólnánac, és többeket kereztelne hogy nem Iános.

2 (Iólehet Ieſus ő maga nem kereztel vala, hanem az ő tanituáni.)

3 El hagya Iudęa tartományát, és el méne eſmét Galileába.

4 Kel vala pedig néki által menni Samariánac tartományán.

5 [a] Méne azért Samariánac városába, melly neueztetic Sicharnác, az maior mellet, mellyet adott vala Iácob az ő fiának Ioſeph nec.

6 Vala pedig ott az Iácobnac forráſa: Ieſus azért el fáraduán az vton való iárásba, azon módon le ůle az forráſnál, mert vala vgy mint hat hóra.

7 Es el iöue egy Samariábéli aſſiſioni állat hogy meritené vizet, és monda néki Ieſus: Adgy innom én nékem.

8 Mert az ő tanituáni el mentenec vala az városba: hogy eledelt vennénec.

9 Monda azért néki az Samariábéli aſſiſioni állat, Mi módon kérſi te, holot Sidó vagy, én tűlem italt, ki Samariábéli vagyoc: Mert az Sidóc nem barátkoznac az Samariábęlieckel.

10 Felele Ieſus, és monda nékie: ha tudnád te az Iſtenoec amaz aiandokát, és kitſoda légyen az ki azt mondgya néked, adgy innomnékem, tekértél vólna ő tőle, és adott vólna néked élő vizet. [b]

11 [c] Monda néki az aſſiſioni állat: Wram, nintſen miuel meritened, az kút pedig igen mély hól vennéd tehát azt az élő vizet

12 Nemde nagyob vagyé te az mi atty ánknál Iácobnál, ki minékünc adta ez kútat, mellyből ijut mind ő, mind az ő fiai, mind barmai.

13 [d] Felele Ieſus, és monda néki: Az ki ez vizben iſſic eſmét meg ſiomiuhozic.

14 Valaki pedig ijandic az vizben, az mellyet én adoc, meg nem ſiomiuhozic öröcké, ha nem az víz mellyet én adoc nékie, léſſen ő benne, öröc életre forró víznec kút feie.

15 Monda nékie az aſſiſioni állat: Wram, Adgyad nékem azt az vizet hogy meg ne ſiomiuhozzam, és ne iöijec ide meriteni.

16 [e] Monda nékie Ieſus: Menyel hijad az te feriedet, és iöy ide.

17 Felele az aſſiſioni állat és monda néki: Wram, nintſen fériem. Monda néki Ieſus: Iól mondád, hogy ninczen féried.

18 Mert öt féried vólt, az moſtanijs pedig nem féried te néked, igazán mondád.

19 [f] Monda néki az aſſiſioni állat: Wram látom hogy Prophéta vagy te.

20 Az mi attyáinc ez hegyen tiſzteltéc az Iſtent, ti pedig azt mond

Gene: 33. v. 18. Ioſ. 24. a. Chriſtus el hagyuan az keueſi Phariſéuſokat Samariába megyen, és az ő tőle eletnec kenſſet közli az bünös aſſioni állattal kit meg tanit az igaz Iſteni tiſztelettre, és magat neki meg ielenti.

b: Az elő vizen nem egyebet ert hanem az Iſten leiből által való vigaſſagunkat az mi romlot termetſzetünkből.

c. Nem erti az aſſioni állat az Chriſtus mondaſat, azért két erőſſeggel akarja az Chriſtus mondaſat rontani. Első hogy az kut mely: Maſodic, hogy Chriſtus nem nagyob Iacobnal, ki ez vizzel élt.

d. Ezzel mondgya Iobnac Chriſtus az ő vizet, mert az vtánſoba ſenki meg nem ſiomiuhozic.

e: Akaria Chriſtus az aſſioni állatot az bünec eſmeretire hozni, azért mondgya hogy elő hija az ő ſzerzet.

f: Az aſſioni állat mineo vtánna az ő bűneinec eſmeretire vitetett vólna, latuan hogy alkalmatoſſaga vagyon az tanulásra, tudakozic az Iſteni igaz tiſztelet felől: hogy abban teneſegien. Mikor azért az Samariabeliec tiſzteletit oltalmazna az regi atyac

példáiaual, Chriſtus oltalmazza az Ieruſálembéliec tiſzteletit, mivel hogy Iſten valaztotta volt azt az helyet. De az után meg mondgya hogy el töröltetnec az külſő tiſzteletec vagy Ceremoniac, mivelhogy az Iſten az ki lelki állat, lelekben akar tiſzteltetni.

mondgyátoc hogy Ieruſálemben vagyon az helly, holott az Iſtent tiztelni kel.

21 Monda néki Ieſus: Aſſoni állat meg higgyed hogy el iött az hóra, mellyben ſem ez hegyen, ſem Ieruſálemben nem imádgyátoc az attyát.

22 Ti azt imádgyátoc az kit nem tudtoc, mi azt imádgyuc az kit tudonc, mert az iduöſſég az Sidóc közzül támadott.

23 Es el iöt az hóra, és az moſtán vagyon, mikor az igaz imádóc imádgyác az Attyát lélekbe, és igaſſágban, mert az attya illyeneket keres kic ötet imádgyác.

24 Az Iſten lelki állat, és az kic ötet imádgyác, ſiükſég hogy lélekben és igaſſágban imádgyác.

25 Monda néki az aſſironi állat: Tudom hogy az Meſsias el iö, ki mondatic Chriſtuſnac, és mikoron az el iö, mindenekre meg tanit minket.

26 Monda néki Ieſus: En vagyoc az, az ki te veled ſiólloc.

27 Azonközben pedig meg iöuénec az ö tanituáni, és czudálkoznac vala azon, hogy az aſſioni állattal beſiéllene, mind az által éggyic ſem monda, mit keresz? Vagy miért beſiélleſi az aſſioni állattal.

28 El hagya azért az aſſioni állat az ö vedrét, és el méne az városba, és monda az városbéli embereknec.

29 Iertec el, és láſſátoc az embert az ki meg mondá nékem mindeneket az mellyeket én czelekedtem, vállyon nem azé az Chriſtus.

30 Ki ménénec azért az városból és ménénec ö hozzáia.

31 g Azonközben kéric vala ötet az ö tanitnáni ezt monduán, Meſter, egyél.

32 Ö pedig monda nékiec, vagyon nékem eledelem mellyel éllyec, mellyet ti nem tudtoc.

33 Mondánac azért az tanituányoc egy máſnac: vallyon hozot té valaki néki eledelt.

34 Monda nékiec Ieſus: Az én eledelem ez, hogy annac akaratyát tegyem az ki engemet el botſátott, és el végezzem az ö dolgát.

35 Nemde nem azt mondgyátoké ti, meg négy hólnap vagyon és az után aratás léſſen. Imé mondom néktec, emellyétec fel az ti ſiemeiteket, és láſſátoc meg az tartományokat, h mert meg értenec az aratáſra.

36 És az ki arat iutalmát véſſi, és takar gyümölcſöt az örök életre, hogy mind az mag vető mind az arató éggyütt örüllyenec.

37 i Mert ebben amaz mondás igaz: Más az mag vető, mas az arató.

38 En el botſátlalac titeket añac aratáſára mellyben ti nem munkálkottatác, egyebec munkálkottac, és ti az ö munkáiokba állottatoc.

39 l Abból pedig az városból ſoc Sama-

g: Az teſtnec taplalaſara s gondot kel vi ſelnänc, de mikor az Iſten orſzágänac terieſtesſere alkalmatoſſagunc vagyon el ne mulieſſuc azt.

h: Az lelki aratáſra való gabona mingyárt meg éric, nem kel hézſénc az arataſſal.

i: Az Prophétac tudomanya olyan volt mint az vetes, Az Euangeliome mint az aratas és mind az kettö közzöt, és azoknac tanitoi közöt nagy egyeſſeg vagyon.

k: Chriſtus örömeſt veſſie az Samaritabéliec kit az ſidoc meg vetenec

Sama-

Samaritánuſoc hiuénec ő benne az aſioni állatnac beſiédeiért, ki bizońſágot tőtt vala arról, hogy mindeneket meg mondott vólna néki, az mellyeket czelekedett vólna.

40 Mikor azért ő hozzáia mentenec vólna az Samariabéliec, kéréc ötet hogy ő nálloc maradna, és marada ott két nap.

41 Es ſockal többen hiuénec az ő maga beſiédeiért.

42 És az aſioni állatnac azt mondgyác vala: Immár nem az te beſiédedért hiſiűnc. Mert mi magunc hallottuc és tudgyuc hogy ez bizonual ez világnac amaz meg tartóia, az Chriſtus.

43 Két nap el múluán pedig ki méne onnét, és méne Galileába.

44 Mert Ieſus ő maga bizońſágot tőtt vala arról, hogy az Prophétanac nintſen tiztеſſége az ő hazáiában.

45 Mikor azért ment vólna Galilęába, bę fogadác ötet az Galilęabéliec, miuel hogy láttác vólna mind azokat az mellyeket tſelekedett vala Ieruſálemben az innep napon, Mert azokis el mentec vala az innepre.

46 Méne azért Ieſus eſmét Canába, Galilęánac városába à holott az vizet borrá változtatta vala. Vala pediglen Capernaumban egy királi vduárából való fő ember, kinec az fia beteg vala.

47 1 Ez mikor hallotta vólna hogy Ieſus Iudęából Galilęába ment vólna, hozzáia méne, és kéré ötet hogy el menne es meg gyogyitaná az ő fiát, mert vonagic vala. Kezde meg halni

48 Monda azért nékie Ieſus: ha az ieleket és czudákot nem látty átoc, nem hiſitec.

49 Monda néki az ember: Wram iere, minec elötte meg hallyon az én fiam.

50 Monda néki Ieſus: Eregy el, az te fiád él, hűn az ember az beſiédnec, mellyet mondott vala néki Ieſus, és el méne.

51 Mikoron pedig immár menne, az ő ſiólgai eleibe iővénec, és tudtára adác néki, ezt monduán, az te fiad él.

52 Meg tudakozéc azért ő tőlöc az óráról à melyben meg könnyebbedet vólna, és mondánac néki, teg nap vgy mint hęt órakor hagyá el ötet az hideg lelés.

53 Eſiébe vőué azért az (gyermeknec) attya, hogy az gyogyúlás az órába löt vólna, az melyben Ieſus azt mondotta vala néki. Az te fiad él, és hűn mind ő ſ-mind az ő egéſi háza népe.

54 Ezt ez czudát tőué Ieſus má ſodſior, mikor Iudęából Galilęába ment vólna.

V. *Réſz.*

1 EZeknec [a] vtánna vala az Sidóknac innepec, és fel méne Ieruſálembe.

2 Vagyon pedig Ierſálemben az barom vaſárnac piátzán egy halas tó, melly Sidó nyelven Bethesdánac neueztetic, melynec öt porticuſa vagyon.

3 Azokban fekſiic vala betegek

nec

Sup: 2. 1 Chriſtus távol letében ezt ac beſzédével meg gyogyita az kiválly vduarából való fő embernec fiat

a: Nintſen olly regi nyáualya és bęſtręgſeg, mellyet meg nem oruoſol hat Chriſtus.

nec ſokaſága, vakoknac, meg ſáradott embereknec, kic váriác vala az viznec meg mozdúláſát.

4 Mert az Iſtennec Angyala bizonyos időben leſiállt vala az halas tóban, és meg háborittya vala az vizet, annakoért valaki elöſiör az vízben ſiálhatot añac meg háboritása után, meg gyogjul vala, akar minçmű betegſége vólna

5 Vala pedig ott egyember, ki harmintz nyóltz eztendötül fogvaló betegſégbe fekſiic vala.

6 Ezt mikoron látta vólna Ieſus ott fekűñy, és meg eſmérte vólna hogy ſoc időtül fogua fekütt vólna az betegſégben, monda néki, akarſié meg gyogyúlni.

7 Felele néki az beteg: WRam nintſen ſenki ki engemet az vizbe vinne mikoron az meg háborodic, hanem mig én oda megyec addig en elöttem más çri.

8 Monda néki Ieſus, kellyfel, vedfel à te nyoſiolyádat és iárij.

9 Es azonnal meg gyogyúla az ember, és fel véue az ö nyoſioláját, és mégyen vala, az napon pedig ſiombat vala.

10 Az Sidóc azért mondanac vala annac à ki meg gyogyúlt vala ſiombat vagyon, nem ſiabad az nyoſiolyát hordoznod:

11 Felele nékiec: az ki meg gyogyita engemet, az monda nékem, vedd fell az te nyoſiolyadot és menyel.

12 Meg kerdéc ötet añakokaért, kitſoda az ki azt monda néked, vedd fel az te nyoſiolyadot és meny el.

13 A pedig à ki meg gyogyult vala, nẽ tudgya vala kiczoda vólna Ieſus pedig ki ment vala az ſokaſág közzül à mellj ott à heljẽ vala.

14 Az után meg találá ötet Ieſus az templomba, és monda nékie: Imé meg gyogyultál, többé ne vétkezzél, hogy gonoſibúl ne légyen dólgod.

15 El méne az, és meg mondá az Sidóknac, hogy az Ieſus vólna à ki ötet meg gyogyitotta vólna.

16 Es annakokaért haborgattyác vala az Sidóc Ieſuſt és akariac vala ötet meg ölny hogy ezt miuelte vólna az ſiombaton.

17 [b] Ieſus pedig felele nékiec: Az én attyám mind ez ideig munkálodic, énis munkálodom.

18 Annac okaért annális inkáb akariác vala az Sidoc ötet meg ölni, miuelhogy nem ezac meg rontotta vólna az ſiombatot, hanem az Iſtentis ſaiat attyának mondotta vólna, az Iſtenhöz magát egyenlöué téuén.

19 Felele azért: Ieſus, és monda nékiec, Bizoni, bizoni mondom néktec, hogy ném czelekedhetic à fiu ö magától, hanem ha látandgya az atyat tſelekedni. Mert valamit az czelekeſiic, vgyan azonokat haſonlatos képpen az fűijs czelekeſii.

20 Mert az atya ſiereti az fiut, és mindeneket meg mutat néki az mellyeket ö tſelekeſiic, és ezeknél nagyob dólgokat mutat meg nékie, annira hogy ti czudálkozzatoc rayta.

21 [c] Mert miképpen az attya tá-

[b]: Az Iſten czelekedetſoha nem rontotta meg az ſombatot: Tehát az Chriſtus czelekedeti és az attyaie eggyec mert egy Iſten az atya és fiu és az atya az fiu altal czelekeſſic.

[c]: Az Attya

sien az örök életben részesse hanem csak az fiúban.

mazt halottakot, és meg eleueniti, azonképpen az fiuis az kiket akar meg eleueniti.

22 Mert az atya nem itél senkit, hanem az tellyes itéletet az fiunac adta.

d. Az atyanac és fiunac tiztelet egy.

23 d Hogy mindenec tiztellyéc à fiut, miképpen tiztelic az attyát, az ki nem tizteli az fiut, nem tizteli az attyát, az ki azt el kü'döttе.

e: Az Istentiztelet ott vagyon az Christus beſédenec hittel való hallgatásában es az az örök élet vna.

24 e Bizony bizony mondom néktec, az ki az én beſédemet hallgattyá, és hiſien annac az ki engemet el boczátott, örök élete vagyon, és à kárhozatra nem mégyen, hanem által ment az halálból az életre.

f: Mindnáian meg holtunc a' bünben es külömbé meg nem eledhetünc, hanem az Christus beſédenec hittel való hallgatása által.

25 f Bizonj bizonj mondom néktec: El iö az idö, és moſt vagyon, mikor az halottac hallyác az Istennec fiának ſiauát, és a kic hallandgyác, élnec.

26 Mert miképpen az attyánac vagyon élete magába, azonképpen adta az fiunakis hogy légyen élete magában.

27 Es az itéletreis adott nékie méltoſágot, miuel hogy embernec fia.

g Miud nyec a' Christus ate ö ſi ki ezt be kel allani.

28 g Ne czudállyatoc ezt: Mert el iö az óra mellyen mindenec kic az koporſókban vadnac, hallyác az ö ſiauát.

29 Es az kic iókat czelekedtenec, ki iönec az életnec fel támádáſára, az kic pedig gonozt czelekedtenec, kárhozatnac fel támadálára.

h: Valamit Christus czelekeſſic, az atyanac akaratyabol ſzeſlekeſſi.

30 h Nem czelekedhetem én én magamtól ſemmit: Az mint én hallom, úgy itélec, és az én itéletem igaz: Mert nem keresem az én akaratomat, hanem annac akaratyát, à ki engemet el boczátott, tudni illic attyámét.

31 Ha én tésiec én magam felöl bizoníságot, az én bizoníság tételem nem illendö léſien.

32 Más az, az ki én felölem bizoníságot tésien, és tudom hogy igaz az bizoníság az mellyet én felölem tésien.

33 i Ti el küldöttetec lánoshoz, azis bizoníságot tött az igaſſágról

Matth 3. Sup 1. i Christusról bizoſagot tött mind az keresztelö Ianos, mind az czudatetelec mind az Prophetáknac mondaſoc, mind az altal ez világ ezt nem veſi eſsebe.

34 En pedig nem keresem az embereknec bizoſságokat, de ezeket mondom hogy ti meg tartaſſatoc.

35 Az (Ianos) égö és világos siö uednec vala, ti pedig czac ideig akartatoc örülni annac világánac.

36 De énnékem vagyon nagyob bizoníságom az Ianos bizoníságánál, mert az czelekedetec mellyeket az én attyám én reám bizote hogy azokat el végezzem, azoc az czelekedetec mellyeket én tselekeſiem, bizoníságot tésinec én rólam, hogy az én atyám boczátott engemet.

Matth 3. & 17.

37 Az én atyámis az ki engem el boczátott, bizoníságot tött én rólam, annac ſiauát sem hallottátoc ſoha, sem pedig ábrazatyát nem láttátoc.

k Christusról az iraſokban biron ag vagyon, de nem ti Christus az fidoknac balgatag kerdeſegeket, hogy holot czac az meg holt betühöz ragaſkodtac abban eletet alnottac leſſi és az iraſnac értelmét vagi veleiet ei hagyiac.

38 Es az ö beſéde nem marad ti bennetec, mert az kit ö el botſátott, annac ti nem hiſitec.

39 Tudakozzátoc az iráſokat, mert néktec vgy tettzic, hogy azokban örök élettec vagyon: Es

azoc

azoc, az mellyec én rólam bizonſágot tésinec.

40 Nem akartoc pedig én hozzám iöni, hogy életetec légyen.

41 Az emberektől nem vésiec diczéretet.

42 De tudom hogy az Istennec ſierelme ninczen bennetec.

43 En az én atyámnac neuében iöttem, és nem vésitec engemet, ha más valaki iöne az ö maga neuébe, azt bę vennétec.

44 Mi módon hihettec ti, holott eggyic az máſtoktól vár diczöſéget, és az diczöſéget melly czac az Istentől ſiármazic, nem keresitec?

45 Ne alitſátoc hogy én vádollyálac titeket az atyánál: vagyon ki vádollyon, tudni illic Moſes az kiben ti reménſégteket vetettétec.

Genes. 3. 22. 49. Deuter. 18. 46 Mert ha hinnétec Moſesnec, énnékemis hinnétec, mert én felölem irt ö.

47 Hogyha az ö beſiédének nem hiſitec, mimódon hiſitec az én beſiédemnec?

VI. Rész.

a: Az kic Christuſt követic, nobá meg ebezuec de ſoha meg nem foztatnac az Istentől. 1 Ezeknec vtánna méne Ieſus Gálileánac Tyberiás neuö tengeren túl.

2 Es köueti vala ötet ſoc nép, mert láttyác vala az ö ſoc czuda tételit, mellyeket czelekeſſic vala az betegeckel.

3 Fel méne pedig Ieſus az hegyre, és ott le üle az ö tanituániual.

4 Közel vala pedig az huſuét, az Sidóknac innepec.

5 Mikoron azért fel emelte vólna Ieſus az ö ſiemeit, és látta vólna az ſoc népet hozzáia gyülni, monda az Philepnec: hól vegyünc kenyéreket, hogy ezec egyenec?

6 Ezt pedig mondgya vala kiſértuén ötet, mert ö tudgya vala az mit czeleködendö vólna.

7 Felele nékie Philep: két ſiáz pénz árra kenyér nem elég ezeknec, ha mindenic czac kicziñt venneis abból.

8 Monda nékie egy az ö tanituáni közzül, az András, Simon Péternec attyafia.

9 Vagyon it egy gyermec kinec vagyon öt árpa kenyere és ket halaczkáia, de miczoda azenni ſoc népnec?

10 Monda pedig Ieſus: Vlteſſetec le oket, vala pedig ott az helyen ſoc fü, le ülénec azért ſiám ſierint, úgy mint öt ezer férfiac.

11 Vöue pedig az kenyereket Ieſus, és hálákat aduán oztá az tanituányoknac, à tanituányoc pedig az le ült népnec, haſonlatos képpen az halakbólis az menit akarnac vala.

12 Minec vtánna pedig eleget ötnec vólna, monda Ieſus az ö tanituáninac, ſiedgyetec fel az maradéc darabokat, hogy ſemmi el ne veſſien benne.

13 Fel ſiedéc azért, és meg tölténec tizenkét koſárokat darab kenyéreckel, az öt árpa kenyérből, mellyec maradtac vala azoktól, az kic öttenec vala.

14 Azoc annac okaért mikor

láttac vólna az czudát mellyet Iesus tött vala,azt mondgyác vala:Bizony ez amaz Prophéta az ki el iöuendö vala ez világra.

b. Christusnak teszt király és nem gyönyörködic ez világi hálá tiszteletben.

15 b Iesus annakokaért mikor essébe vötte vólna hogy el akarnának iöni és ötet el ragaduán királlyá tenni, el méne visiontag ö maga az hegyre.

16 Mikoron pedig estue lött vólna,az ö tanituáni siállának az tengerre.

Matth.14. Marc.6.

17 Es az haióban bę ménuén akarnac vala menni az tengeren túl Capernaum felé, immár pedig setét vala,és Iesus nem ment vala ö hozzáioc.

18 Es az tenger az nagy siçlnec fuuása miatt háborog vala.

19 Mikor azért bę mentec vólna,vgy mint husion öt vagy harmintz futamatra,látác Iesust iárni az tengeren,és az haióhoz közelgetni, és meg remülénec.

20 Ö pedig monda nékiec: En vagyoc ne féllyetec.

21 Bę vöuéc azért ötet az haióba, és az haió azonnal el iuta az tartományba,az meljbe akarnac vala menni.

c tőllebet sem nu fogyatkozasoc nincsen azoknac kic az Isten országat keresic mind az altal az Euangelium nem hasznaltanac banę lelkönknac abraka, etc

22 c Másod napon az sokaság, melly az tengeren túl áll vala, mikor látta vólna hogy ninczen ott több haió annál az egynél,melybe az Iesus tanituáni bę mentec vala,és hogy Iesus nem ment vólna bę à haióba à tanituányocckal, hanem czac az tanituányoc mentec vólna el.

23 Es hogy Tiberiásból iöttec vólna el valami haióc oda à hely mellé az holott kenyeret öttenec vala az WRnac hálá adásának vtánna.

24 Mikor azért látta vólna az sokaság, hogy sem Iesus,sem az ö tanituáni nem vólnának ott, ülénec ökis haiókra és ménénec Capernaumban,kereséuén Iesust.

25 Es meg találuán Iesust az tengeren túl, mondának néki, Mester mikor iutottál ide.

d. Peddig Christus az halgatokat hogy ő testi ioknac kereséseere sem lettek hatlandóc, és intt ötet à mennyeiknec keresésere.

26 d Felele nekiec Iesus: bizony bizony mondom néktec,keresztec engemet nem hogy láttátoc az ieleket,hanem hogy öttetec amaz kenyerekben, és meg tölt vala az hasatoc.

27 Munkálodgyatoc nem az eledelért az melly el vęsi, hanem az kenyérért melly meg marad az öröc életre,mellyet az embernec fia ád néktec:Mert ezt (ez végre)bélyegezte el az attya, tudni illic az Isten.

Matth.3. & 17.

28 Mondának azért nékie: Mit czelekedgyünc hogy az Istennec dólgait czelekedgyüc?

e: Az az, annac okáért bocsatta el az Isten hogy aggyon örök életre meg maradando kenyeret.

29 f Felele Iesus és monda nékiec Ez az Isteni czelekedett, hogy hidgyétec abban az kit ö el botsátott.

f Az emberec akarnak munkálodgyanac, de nem kedueséc, az hitnelkül.

30 g Mondának azért nékie:Miczoda ielt mutatz annakokaért hogy azt lássuc és hidgyünc te nékedmit czelekesiel?

Exod 16. Num. 11. Psal. 77.

31 h Az mi attyáinc öttenec Mannát az puztában, mint meg vagyon

g: Nagy feleděk esegnec és embertelen hala adatlansegnac tele, mást kernec: ha azt monadnac, mezoda ielt teßeß hogy el ßakaduan Moseßtől re hozzad allyunc?, Moses nagyob dolgot czelekedet nalatnal, mert te öt ezer embert elegitettel meg. Moses pedig hatßaz ezert mennyei kenyerrel.

bogy meg nem emlekezuen az elebbi czudarol, és az Moseßt nagyobnac itelic Christußual: Mint ha azt monadnac, mezoda ielt teßeß hogy el ßakaduan Moseßtől re hozzad allyunc?, Moses nagyob dolgot czelekedet nalatnal, mert te öt ezer embert elegitettel meg. Moses pedig hatßaz ezert mennyei kenyerrel.

gyon iruán: Mennyei kenyeret ada(vgy mond) nékiec hogy ennénec.

32 b Monda azért nékiec Iesus: Bizony bizony mondom néktec, nem adta Moses ti néktec az mennyei kenyeret, hanem az én attyám adgya néktec, amaz igaz mennyei kenyeret.

33 Mert az Istennec amaz kenyere az, az ki siállot menyből és ád életet ez világnac.

34 Mondánac azért nékie: Wram, adgyad mi nékünc mindenkoron ez kenyeret.

35 Monda pedig nékiec Iesus: En vagyoc az életnec kenyere, az ki én hozzám iö, semmiképpen meg nem éhezic, és az ki hisien én bennem, meg nem siomiuhozic soha.

36 De mondám néktec, hogy láttatokis engem, de vgyan nem hisitec.

37 i Az mit nékem ád az én attyám, én hozzám iö, és azt az ki én hozzám iö, el nem vetem tölem.

38 k Mert le siállottam menyből, hogy czelekedgyem nem az én akaratomat, hanem annac akarattyát az ki engem el küldött.

39 Ez pedig annac akarattya az ki engem el boczátott, tudni illic az atyáé, hogy valamit nékem adott, abban semmit el ne veszessec, hanem fel támasszam azt amaz vtólso napon.

40 Ezis pedig annac akarattya az ki engem el boczátott, hogy minden valaki látya az fiut és hisien ő benne, öröc élete légyen, és én fel támaztom azt amaz vtólso napon.

41 l Zörgölödnec vala azért az Sidóc azon, miuel hogy azt mondotta vala: En vagyoc az kenyer az melly menyországból siállot.

42 Es mondanac vala: Nem ezé azIesus, az Iosephnec fia, kinec mi esmértüc mind attyát s mind annyát? Mi módon mondgya azért ő, menyből iöttem?

43 Felele azért Iesus és monda nékiec: Ne háborogiátoc ti köztetec.

44 Senki nem iöhet én hozzám, hanem ha az atrya az ki engem el boczátott vonandgya azt: En pedig fel támaztom azt amaz vtólso napon.

45 Meg vagyon irua az Prophétáknál m: Es léſinec (vgy mond) mindnyáián Istentöl tanitattac: Aki azért az atryától hallot és tanúlt, az én hozzám iö.

46 Nem hogy az atryát látta vólna valaki, hanem czac az az ki Istentöl vagyon, az látta az atryát.

47 Bizony mondom néktec, az ki én bennem hisien, öröc élete vagyon.

48 n En vagyoc az életnec kenyere.

49 Az ti attyáitoc öttenec Mannát az puztában, és meg hóltana

50 En

a: Azt mondgya Christus, hogy az igaz és valoſagos mennyei kenyeret nem adta Moſes az Izraelitaknac, hanē azt az kenyeret az ő mennyei ſient atrya aggya.

Es az ő mondaſanac illyē okat adgya. Mert az iſtennec mennyei kenyere az az mely alaſſallot menyből, holot nem tagadgya az Mannat lelki kenyernec és eledelnec lenni az ſient Pal ellen, hanem ſol az halgatoknac értelmec ſerent, kic az Mannat czac teſti kenyernec alittyac vala.

i: Hogy valaki azt ne alitana hogy az Christus tudomannya nē igaz, mert az ſidoc nem biznec annac, aſſmongya hogy az ő engedetlenſegeknec aka ez, mert Iſtentöl nem valaztattac.

k: Nem ök nelkül megyūnc az Christushoz. Mert azért iött Christus hogi az atyanac akarattyat czelekedgye.

l: Az teſt eſſe be nem vehetti az lelkieket, azért az mi tudeſſegönknec kezdeti Iſtentöl vagion ki az mi teremteſſetönket el valtoztattya hogy ő tőle inditatuan Christuſtol tanullyunc.

m: Az ſentſegeket igy el hetőnc iol ha az tegyzet allatra vezereltetőnc azoc altal, az Christuſra tudni illic kiuel valo reſzesölesönknec altala veſſüc az öröc eletet Touaba vedeſſedbe hogy tollehet Chriſtus itt nem tractal az vegvatſoravol mert emlekezet ninczen ſem kenyerről ſem bornul, ſem halaadaſrul ſem az kenyernec megrőrdeleſeről, mind az altal miuel hogy Christus ſol mely az valoſaga, mellec bizonſagara mongyac az töb Euangeliſtac bogy ſerezte Christus az henyernec és bornac eletet italat, Azert azt mongyac hogy ez caput az ſzR vatſoralanac tudomanya melle valo, erē.

n: Eſai. 54. 1ere. 31.

50 n Ez amaz kenyer az ki menyből iöt alá, hogy az ki abban éſſic meg ne hallyon.

51 En vagyoc az élö kenyér ki menyből le ſiállottam, ha valaki éſſic ez kenyérben, ęl öröcké, és az kenyér mellyet én adoc, az én teſtem, mellyet én adoc ez világ életeiért.

52 o Tuſakodnac vala azért az S. dóc, eggyic az máſic ellen, ezt monduán: Mi módon adhattya ez mi nékünc az ö teſtét hogy azt együk?

53 Monda azért nékiec Ieſus: Bizony bizony mondom néktec, ha nem éſſitec az embernec fiának teſtét, és nem iſſangyatoc az ö vérét, nem lésſen élet ti bennetec.

54 Az ki éſſi az en teſtemet, és iſſſia az én véremöt, öröc élete vagyon, és én fel támaztom azt az vtólſo napon.

45 Mert az én teſtem bizony étel, és az én vérem bizony ital.

56 Az ki éſſi az én teſtemet, és iſſſia az én véremet, én bennem lakozic, és énis abban.

57 Miképpen el boczátott engemet amaz élö attya, és mint énis élec az attya által, azonképpen az ki engemet éſſien, él azis én általam.

58 Ez amaz kenyér az ki menyorſiágból iöt: Nem úgy mint az ti attyaitoc öttenec Mannát és meg hóltanac, az ki ez kenyeret eiendi, él mind öröcké.

59 Ezeket monda az Synagogában, mikor tanitana Capernaumban.

60 Sokan azért az ö tanituáni közzül, ezeket haluán, mondánac kemény beſiéd ez, ki halgathattya ötet?

61 Tuduán azért Ieſus hogy az tanituányoc ezen háborganánac ö köztöc, monda nékiec: Ez bántaç meg titeket?

62 p Ha azért látandgyátoc az embernec fiát fel menni oda az holott elöſiör vólt, (mit mondotoc?)

63 q Az lélec az, az melly megeleuenit, az teſt nem halinál lemit: Az beſiéd mellyet én ſiölloc néktec, lélec és ęlet.

64 De vadnac ti közzületec némellyec kic nem hiſinec: Mert tudgya vala Ieſus eleitöl fogua, kiczodác vólnánac az kic nem hiſinec vala, és kiczoda árúlná el ötet.

65 Es ezt mondgya vala: Azért mondám néktec, hogy ſenki nem iöhet én hozzám, hanem ha adatatic néki az én attyámtól.

66 Az idötöl fogua ſokan az ö tanituáni közzül hátra állánac, és az után nem iárnac vala ö vęle.

6 Monda azért Ieſus az tizenkettönec: Nemde el akartoké tijs menni?

68 Felele azért néki Simon Peter: Wram kihöz mennénc, öröc életnec beſiéde vagyon nállad.

69 Es mi hittüc és meg eſmértüc, hogy te vagy amaz Chriſtus, az élö Iſtennec fia.

70 r Felele nékiec Ieſus: Nemde nem tizenketten válaztalaké én titeket

n Mint az, kenyer az mi ęſſtökneg[illegible] p. a' ſzerint[illegible] képen ő Chriſtus iejte lelkünknec tap[illegible] aloia ez örök életre.

o: Az teſt nem tud valaztaſt tenni az teſtiſtet között me[illegible] ez közzi az ja[illegible] ki erö nöt[illegible] vagy[illegible] nac tanitaſa[illegible] nem kel el hi[illegible] gyonia.

p Minthaert mödana Chriſtus, Nem ezt az buſos teſtet építec, mert ez fel viſitatic menyörc, vág ö Chriſtus akarna öket az ö iſtenſegenec erejenec eſmeretre vitni mint ha azt mondana, miuel hogy az teſtbe vagyoc ſemmi Iſtenſerö nem eſmertec en benne, de rövid napon az Iſtennec mennyei erövel engemet fel öltöztetuen, ez halando eletnec gyalázatos állapattyából megſzabadituan, mennyei dicziöſſeggel ekeſit meg.

q Okat mond Chriſtus mert az ö teſte eleuentö, mert ö ember leuen, iſtenſeges dolgot ezec hittek fogh[illegible]tune meg, mely hit csac az vr[illegible] laztattake.

r Kicsin az Chriſtus ſereſe azon közzülis nemelyec kep mutatoc, vagy nyiluan való gonoſág.

titeket, és nem de nem ördögé eggyitec?

7 Szól vala pedig az Iudas Iscarioteſről, Simonnac fiáról: Mert ez árúlándó vala el ötet, jóllehet egy vólna az tizenkettő közzül.

VII. Reſz.

1 Ezeknec vtánna iár vala Ieſus Galileában, mert nem akar vala Iudeában iárni, miuel hogy az Sidóc akariác vala ötet meg ölni.

2 Közel vala pedig az Sidóknac Sátoros innepec.

3 Mondánac azért néki az ő attyafiai. Menj el innét, és menj el Iudeába, hogy az te tanituánid lássác az te dólgaidat az mellyeket czelekeſſiel.

4 Mert ſenki nem czelekeſſic ſemmit titkon, à ki hires akar lenni: Ha illyén dólgokat ſzelekeſſiel, mutáld meg magadot ez világnac.

5 Mert az ő attyafiaijs nem hiſznec vala ő benne.

6 Monda azért nékiec az Ieſus: Az én időm még el nem iött, az ti időtök pedig mindenkor ielen vagyon.

7 Nem gyülölhet titeket ez világ, engemet pedig gyülöl: Mert én bizonſágot téſſec ő róla, hogy az ő czelekedeti gonoſſoc.

8 Ti mennyetec fel ez innepre: En még nem mégyec el ez innepre, mert az én időm nem tölt még el.

9 Ezeket pedig mikor nékiec mondotta vólna, marada Galileában.

10 Minec vtánna pedig fel mentenec vólna az ő attyafiai, ők is fel méne az innepre, de nem nyiluán, hanem úgy mint titkon.

11 Az Sidóc azért kereſic vala ötet az innepen, és ezt mondgyác vala: hól vagyon amaz?

12 Es az kőſſég között nagy háborúſág vala ő felöle: Mert némelliyec azt mondgyác vala: Jó ember, némelliyec azt mondgyác vala? Nem, hanem az népnec hitetői.

13 Mind az által ſenki nyiluán nem ſólt vala ő felöle, az Sidóktól való félelemnec miatta.

14 Mikoron pedig immár az innepnec fele el múlt vólna, fel méne Ieſuſis az Templomba és tanit vala.

15 Es tſudálkoznac vala az Sidóc ő rayta, ezt monduán: mi modon tudgya ez az iráſt, ha nem tanúlta.

16 Felele nékiec az Ieſus, és monda: Az én tudományom nem enim, hanem azé à ki engemet el borſátott.

17 Az ki az Iſtennec akaratyát téſſi, meg érti az tudomáſt, ha Iſtentől vagyon, vagy én magamtól ſólloc.

18 Az ki ő magatól ſól, az ő maga ditſőſségét kereſi: Az ki pedig kereſi annac ditſőſségét az ki ötet el küldötte, ez igaz, és nintſen abban hamiſſág.

19 Nem de nem nékted attac Moſes az törvéſt, hogy ti közzülectec

a Az az, Nem mertec vala mondani igaz Doctornac vagy Prophetanac.

b Az igaz tudomány az hamis tudomanitul ezzel külömbözik, mert az igaz tudomani az Iſten ditſőſségét magaztallya, az hamis tudomani pedig az emberec ditſőſségét kereſi: az Iſten ditſőſségét megh homályoſitya.

c Az kic az Iſten törvéneket vallyac, azokat kegyeſſen az Iſten örömmel, &c.

zűletec ſenki nem akaria azt meg tartani? Miért akartoc engemet meg ölni?

20 Felele az ſokaſág és monda: ördög vagyon te benned, kitſoda akar téged meg ölni?

d: Az ſombat nem tiltya meg az Iſteni czelekedetet, ſőt inkáb azoknac gyógyorlaſára ſerkeztetet, mellyec közöt fő ajtatoſſáu ſieretet.

21 d Felele Ieſus és monda nékiec: Egy dolgot tſelekedem, és mindnyáián tſudálkoztoc rayta.

22 Maga Moſes adá néktec az környűl metélkedéſt, (nem hogy Moſeſtűl vólna, hanem az attyáktól,) és ſiombaton környűl metélitec az embert.

23 Hogy ha az környűl metélkedéſt véſſi az ember ſiombat napon, hogy mind az által az Moſes törvénye meg nem romol, én reám haragoztoké hogy az egéſi embert meg gyogyitottam ſiombaton?

24 Ne itéllyetec külsö ábrazat ſierint, hanem igaz itélettel itéllyetec.

25 Mondánac vala azért némellyec az Ieruſálembéliec közzűl: Nem de nem ezé à kit meg akarnac ölni?

26 Imé nyiluán ſiól, és ſemmit nem mernec néki ſiólni, nem de nem meg eſmérteké az fő népec hogy bizonyára ez az Chriſtus?

27 De iól tudgyuc ez honnét való, mikor pedig el iöuend az Chriſtus, ſenki nem tudhadtya honnét való léſien.

28 Kiált vala azért Ieſus à Templomban tanituán, és ezt monduán: Engemetis eſmértec, honnét való legyec, aztis tudgyátoc, és én magamtól nem iöttem, de igaz az ki engemet el küldött, kit ti nem eſmértec.

29 En pedig eſmérem ötet, mert ö tölle vagyoc, és ö botſátott engem.

30 e Akariac vala azért ötet meg fogni, de ſenki nem vethete reá az kezét, mert még nem iött vala el az ö órája.

e: Az gonoz emberekneс akarattyoc az hueс ellé, nem megyen vegbez mindenkor az ő keduec ſerint.

31 Az ſokaſág közzűl pedig ſokan hűnec ö benne, és ezt mondgyác vala: Az Chriſtus mikor el iö vallyon teheté több ieleket azoknál az mellyeket ez tött?

32 f Meghallác az Phariſęuſoc hogy az köſſég ezeket ſiólana ö felöle, és el küldénec az Phariſęuſoc és papi feiedelmec ſiolgákat, hogy ötet meg fognác.

f: Mikeppen hogy neueke dic az iſten orſſaga, azonkeppen neueskedic az ellen ſegnec dihoſſege, mignem meg foztatuan az mennyei iohtul azokat az vtan hijaba kereſſe.

33 Monda azért nékiec Ieſus: egy keués ideig még veletec leſiec, az után el mégyec àhoz à ki engemet el küldött.

34 Kereſtec engemet, és nem találtoc meg, és à holott én léſiec ti oda nem iöhettec.

35 Mondánac azért az Sidóc ö köztöc, vallyon houá mégyen ez, hogy ötet meg nem találhattyuc? nem de nem azokhoz mégyené az kic az Görögöc között el ozlottac, és nem de az Görögöket fogiaé tanitani.

36 Mitſoda beſiéd ez à mellyet monda? Kereſtec engem és nem találtoc meg, és à holott én léſiec ti oda nem iöhettec.

g: Az mi ü ueſſegönknec ket aga vagyon 1. Hogy az mi ſegenſegönket, meg eſmerikk. 2. Hogi az mi lelki üdüzinkat az Chriſtusban kereſſüc.

37 Az innepnec pedig vtólſo nagy napián, meg álla Ieſus, és kiálta monduán: g ha valaki ſomiuhozic iöjön én hozzám és igyéc.

38 Az

Esa: 55. 38 Az ki én bennem hiſzen mint az irás mondgja, élő viznec folyáſi folynac annac haſából.

39 Ezt pedig mondgya vala az ſient lélekről: mellyet veiendőc valánac az ő benne hiuőc. Mert még nem vala az ſient lélec, mert az Ieſus még meg nem

b: Az ſient lelknec lathato aranchiual ſol, melliyec valanac az anya ſient egy hazban az Chriſtus menybe menſe vtan.

ditſőitetett vala.b

40 Sokan azért az ſokaſág közzül mikor ez beſiédet hallottác vólna, azt mondgyác vala; bizony ez amaz Prophéta.

41 Némellyec azt mondgyác vala, ez az Chriſtus, némellyec pedig azt mondgyác vala: Nem de Galileiából iőijé el az Chriſtus?

Zſal: 132. Mich: 5. 42 Nem de nem az irás mondgyaé, hogy az Dáuid maguából és az Bethlehemnec városából az holott Dáuid lakic vala, iő el az Chriſtus?

43 Haſonlás lőn azért az kőſſégközött ő miatta.

44 Némellyec pedig ő közzűlőc akariác vala meg fogni, de ſenki nem veté kezeit reáia.

45 El ménénec azért az ſiólgác az papi feiedelmekhöz, és à Phariſęuſokhoz, kic mondánac nékiec: Miért nem hozátoc el őtet?

46 Felelénec az ſiólgác, ſoha ember vgy nem ſiólot, mint az ember.

i: Az hamis tanitoc oly bolondac, hogy az anya ſient egy hazat az ſokaſagbol vtelic.

47 i Felelénec azért az Phariſęuſoc ő nékiec, nem de tijs el hitettetéké?

48 Nem de az fő emberec közzül vagy az Phariſęuſoc közzül hitté ő benne valaki?

49 De ez kőſſég, melly nem tudgya az tőruént, átkozott.

50 Monda nékiec Nicodemus: à ki ő hozzá ment vala éjjel, és azoc közzül éggyic vala.

51 Nem de az mi tőruényűnc kárhoztaté valakit, hanem ha elől ſier annac ſiaúát meg hallya, és meg érti mit czelekedett? Deut: 17.

52 Felelénec és mondánac néki: Nem de teis Galileus vagyé? tudakozzál róla, és láſd meg hogy Galileából Prophéta nem támadott.

53 k Es kiki el méne az ő házához. k. Kinſen az ſor ellen tanecz.

VIII. Réſz.

1 IEsvs pedig el méne az olay fáknac hegyére.

2 Es reggel viſiontag az Templumban ielen vala, és mind az ſokaſág méne ő hozzáia, és üluén tanittya vala őket.

3 Viuénec pedig ő hozzáia az irás tudóc és Phariſęuſoc, egy aſſiſioni állatot, kit paráznaſágban találtac vala, és mikor azt elő állattác vólna,

4 Mondánac néki: Ez aſſioni állat találtatott ſiintén az czelekedeten, mikor paráznalkodnéc.

5 Az tőruénben pedig Moſes meg parantſolta mi nékünc, hogy ez illyenec kőuel veretteſſenec agyon, te azért mit mondaſi. Leuit: 20.

6 Ezt

6 Ezt pedig mondgyác vala kéſértuen ötet, hogy ötet vádolhatnác. Ieſus pedig alá haioluán, áz vijáual ír vala az földön.

7 Mikoron pedig ſiorgalmaztatnác az kérdéſſel, fel egyeneſſedéc, és monda: a Az mellyitec bűnnélkűl való, az veſſen elöſier kőuet ő reáia.

8 Es viſiontag le haioluán, az földön ír vala.

9 Mikoron pedig ezeket hallottác vólna, miuel hogy lelkec eſmereti vádollya vala őket, egy más után ki ménénec éggyenként, el kezduén à vénektül mind az vtólſóig, és tſac Ieſus marada, és az aſſioni állat, ott álnán.

10 b Mikor pedig Ieſus fel egyenesitette vólna magát, és ſenkit nem látná az aſſioni állatnál egyebet, monda nékie, aſſioni állat hól vadnac az te vádolóid? ſenki nem kárhoztaté téged?

11 Es az monda: Senki nem WRam. Monda nékie Ieſus: Enis nem kárhoztatlac téged, eregy el és többé ne vétkezzél.

12 c Eſmét ſióla azért Ieſus nékiec, monduán: En vagyoc ez világnac világoſſága, az ki kőuet engemet, nem iár az ſetétben, hanem életnec világa léſien annac.

13 A Phariſęuſoc azért mondánac ő néki: te téſieſi magad felöl bizońſágot, az te bizońſág tételed nem igaz.

14 d Felele Ieſus és monda nékic: Ha én magam téſiekis magam felöl bizońſágot, az én bizońſág téttelem igaz, mert tudom honnét iöttem és houá mégyec, ti pedig nem tudgyátoc honnét iöttem és houá mégyec.

15 Ti teſt ſierint itéltec, én ſenkit nem itélec.

16 Hogy ha itélekis, az én itéletem igaz, mert én egyedül nem vagyoc, hanem én és az én atyám.

17 Az ti törueńtekbennis pedig meg vagyon irua, hogy két embernec bizońſág tétele erőſs. Deut: 17. & 19.

18 En vagyoc à ki bizońſágot téſiec magam felöl, és bizońſágot téſien én felölem az ki botſátot engem, az én atyám.

19 Mondánac vala azért nékie, hól vagyon az à te atyád? felele Ieſus, ſem engemet nem eſmértec ſem az én atyámot, ha engemet eſmérnétec, az én atyámatis eſmérnétec. e

20 Ezeket monda Ieſus à kénts tartó helyen, tanituán az Templomban, és ſenki nem fogd meg ötet, mert nem iött vala el az ő órája. f

21 g Monda azért eſmét nékic Ieſus: En el mégyec, és kereſtec engemet, és az ti bűneitekben meg haltoc, az houá én mégyec, ti oda nem iöhettec.

22 Mondánac azért az Sidóc: Nem de meg ölié magát, hogy ezt mondgya: à houá én mégyec, ti oda nem iöhettec.

23 Ackor monda nékiec: ti innét alól valóc vattoc, én onnét fellyül való vagyoc, ti ez világból valóc vattoc, én nem vagyoc ez világból.

24 Azért

a: Az kepmutatot ellenkic az ő magoc vethet el titkoluan, egyebeknec vethetet es bűnöket itelic.

b: Chriſtus nem veſi magánac à kálomńiedelemnec tiszt, hanem az ő tiszti ſierint az aſſioni állatot inti Paznten tiara.

c. Az világ termeſet ſierint vac, es ezac Chriſtuſban talal világoſſagot.

d: Chriſtus az igoſſagnac erős bizońſaga, mert azert botſatot Iſtentől, kiſoc czudatetelechelis meg eröſsitet es bizonitatot Iſtentől hozzatattatnac lenniſetc.

e: Az Iſtent nem eſmerhet tyűc külömben hanem az ő fiaban.

f: Az mi elentőnket az Iſten biria es az ő akaratya ſierint elöncz, tehat el iarionc ſorgalmatoſon az mi tiztőnkben.

g: Miuel hogy az emberec az menyei dologtul termeſet ſierint iſonyodnac, ſenki azert az Chriſtuſnac alkalmas tanituanya nem lehet, banē ezac à hit az Iſten lelke tanit. Azonkőzbe ez világnac el kel veſni, miuel hozy Chriſtuſ meg vallya.

24 Azért mondám néktec hogy meg haltoc az ti bűneitekben, Mert ha nem hiſſitec hogy én vagyoc, meg haltoc az ti bűneitekben.

25 Mondánac azért néki: te ki vagy? Akkor monda nékiec Ieſus: h Az vagyoc à minec eleitől fogua mondottam magamat.

h: Czac az eſmert meg a' Chriſtuſt, a ki figyelmetteſen hallgat arra a mit ő mond.

26 i Soc volna à mellyeket ti felőletec kellene ſiólnom, és meg itélnem, de à ki engemet el botſátott igaz az, és az mellyeket én ő tőle hallottam azokat ſiólom ez világnac.

i. Az az, ſokat kellene ſzólnom az ti bűneitec felől, es ſoc volna az miről itéllhet meg kellene fridde nem. De az ki engemet el bocſatot es fenitecket partálſolta hogy engemet hallgaſſatoc mueti hogy ez gaz, meg bűnteti titeket.

27 Es nem vőuéc eſiekbe, hogy ő az atyáról ſiólna nékiec.

28 Monda azért nékiec Ieſus: Mikoron fel magaztallyátoc az embernec fiát, akkor meg eſmériteć hogy én vagyoc, és én magamtól ſemmit nem tſelekeſſem, hanem az mint tanitot engem az atya, azokat ſiólom.

29 Mert à ki engemet el botſátot, én velem vagyon, nem hagyott egyedül engem az én atyám, mert én mindenkor azokat tſelekeſſem, az mellyec neki kedueſec

30 Es mikor ezeket mondaná, ſokan hiuénec ő benne.

k: Az Chriſtus tanituani meg maradnac az ő beſſedeben hog az igaſſagnac eſmeretiben nevekednenek, à bűnnec ſzolgalattyatol meg ſzabadulnyanac, &c.

31 k Mond vala azért Ieſus azoknac az Sidóknac, à kic hittéc vala néki, ha ti meg maradtoc az én beſſédemben, bizony én tanituanim léſitec.

32 Es meg eſmériteć az igaſſágot, és az igaſſág ſzabadoſſá téſſen titeket.

33 Felelénec nékie: Abraham magua vagyunc, és ſoha ſenkinec nem ſzólgáltunc, mi módon mondod hogy mi ſzabadoſoc léſſünc?

34 Felele nékiec Ieſus. Bizony bizony mondom, valaki bűnt tſelekeſſic ſzólgája az bűnnec.

35 Az ſzólga pedig nem marad mind őröcké az házban, az fiu mint őröcké (ott marad.)

36 Azért ha az fiu meg ſzabadit titeket, bizony ſzabadoſoc léſitec.

37 l Tudom hogy Abraham magua vattoc, de engemet meg akartoc ölni, mert az én beſſédemnec nintſen helye nállatoc.

l. Az embereknec eletec es erkölcſöc meg mutatya, hogy termeſſet ſzerint mindenec ördögi termeſſettel ſzületnec ez világra. De el vaktoznac es az Iſten népe kőzze ſzamlaltatnac Chriſtuſi dan bit alul, mely hitnek eſmertetic az ſzent euangyl.

38 En azt ſzóllom az mit az én atyámtól láttam, tyis azt tſelekedtec az mit láttátoc az ti atyátoknál.

39 Felelénec és mondánac nékie: Az mi atyánc Abraham. Monda nékiec Ieſus: ha Abraham fiai vólnátoc, az Abraham tſelekedit tſelekednétec.

40 Moſtan pedig igyekeztec engemet meg ölni, olly embert ki igaſſágot ſzóltam néktec, mellyet hallottam az Iſtentől. Az Abraham ezt nem miuelte.

41 Ti az ti atyátoknac tſelekedetit tſelekeſſitec. Mondánac azért néki: mi paráznaſágból nem nemzettünc, egy atyánc vagyon, tudni illic az Iſten.

42 Monda azért nékiec Ieſus: ha az Iſten vólna néktec attyátoc, ſieretnétec engemet, mert én az Iſtentől ſzármaztam és iöttem, mert én magamtól nem iöttem, hanem az küldött engemet.

43 Miért nem eſmériteć az én ſzóláſo-

siólásomát? Mert nem halhattyátoc az én beſédemet.

44 Ti az ördög attyától valóc vattoc, és à ti attyátoknac kéuánſágát akariátoc tellyeſiteni. Az eleitöl fogua ember öldöklö vólt, és az igaſſágban nem állot meg, mert nintſen ö benne igaſſág. Valamenniſier hazugſágot ſiól, az ö magaéból ſiól, mert hazug és hazugſágnac attya.

45 Ti pedig, miuel hogy én igaſſágot ſióloc nem hiſitec énnékem.

46 m Kitſoda gyözhetne meg engemet ti közzületec az bünröl? ha igaſſágot ſióloc, miért nem hiſitec énnékem?

47 Az ki Iſtentöl vagyon, halgattja az Iſten beſiédet, azért nem halgatttyátoc ti, mert Iſtentöl nem vattoc.

48 n Felelénec azért az Sidoc és mondánac néki: Nem igazán mondgyuké mi hogy Samaritánus vagy te, és ördög vagy otrodenned?

49 Felele Ieſus: En bennem ördög nintſen, de tiztelem az én attyámat, és ti boſſüſággal illettec engemet.

50 En nem kereſem az én ditsöſégemet, vagyon ki kereſſe és megitéllyé.

51 o Bizony bizonj mondom néktec: valaki az én beſiédemet megtartandgya, ſoha halát nem lát.

52 Mondánac azért néki az Sidóc, moſt veſitük eſiünkbe hogy ördög vagyon benned p Abraham meghólt, az Prophétákis (meghóltac) te pedig azt mondod: Az ki az én beſiédemet meg tartya az halált ſoha meg nem kóſtóilya.

53 Nagyob vagyé te à mi attyánk nál Abrahamnál ki meg hólt? Az Prophétákis meg hóltac kitſodánac alitod te magadat?

54 q Felele Ieſus: ha én ditſöitem magamot, az én ditſöſégem ſemmi, az én attjám az, à ki engemet megdiczöit, à kit mondotoc ti Iſtenteknec.

55 Maga nem eſméritec ötet, én pedig eſmérem ötet, és ha azt mondandom hogj nem eſmérem ötet, haſonlatos hazug léſiec hozzátoc, de ötet eſmérem és az ö beſiédét meg tartom.

56 r Az Abraham az ti attyátoc, nagy kéuánſággal kéuánua látni ezt az én napomot, látta és öruendezett.

57 Mondánac azért à Sidóc, ötuen eztendöd nintſen még, és Abrahamot láttad?

58 s Monda nékiec Ieſus: Bizony bizony mondom néktec, minec elötte Abraham vólna én vagjoc.

59 t Ragadozánac azért köuekét, hogy ö reiáia hagygalnác, az Ieſus pedig el röyté magát, és kiméne a Templomból, által ménuén ö köztöc, és illyen módon elméne.u

IX. Réſz.

1 ES a el ménuén látá egy embert, ki ſületéſétöl fogua vac vala.

2 Es meg kérdéc ötet az ö tanituáni, monduán: Meſter, melly ic vétkezett? ezé, vagy ennec ſüllei, hogy ez vakon ſülettetnéc?

3 Felele

m: Chriſtus nyilvánitya magát ö rola bizonyságot tiztességes buen erkölcsöſ ſorgalmaſ agal tart. hogy ötet abban senki nem vádolhattya.

n: Az Chriſtus ellenſegi dolog brükerec, de vegre iſten meg adja az ö fiának boſſüsat

o: Nintſen az halal ellen való ſzuoſſag az Euangelium ac tudomanyanal, ha valaki illik is az hit altal ragazkodac ahoz.

p: A' ocellen ic a' ſzentek ec fenyeſſegekkel meg allac homa voſſtanac az Chriſtus diſſeget.

q: Chriſtus ez vilagi dicſöſeget nem keuanya, de az iſten fel magaztalta ötet mindenec fellötte.

r: Az regi ſzentatyac latac az igerethbe a' ieſum Chriſtuſt, es nagy örömmel igaz hit altal tamaszkodtac ö hozza. Azert az ö aldozattyanac ereie haſznos volt az ö Teſtamentum banis.

s: Chriſtus öröcke vala iſten.

t: Az igaz mondaſt gyülöli ez vilag.

u: Iſten hatalmabā vagyon az embernek ellene.

a Minden teſti nyaualiſnac oka az lön mind az altal nē mindenkor az bünt neui Iſten a' rokon a' kiket oſtoroz.

3 Felele Iesus: Sem ez nem vétkezett, sem ennec szülei, hanem (szükség vólt,) hogy az Isten dólgai meg ielenteslenec ebben.

4 Szükség énnékem annac tselekedetit tselekednem, az ki engemet el botsátott, mig nappal vagyon, el iő az etzaka mellyen senki nem tselekedhetic.

b: Az Christus ezeleket tett olyanoc mint az világosság, mellyec ez világ setétjeget meg világosittyac: Christus az vakon szülétet embernec szemet aduan azzal bizonnyá hogy ő ter. mő es nekünc mind lelkünknec mind testönknec meg vijtoia.

5 b Mig ez világon leiendec, ez világnac világossága vagyoc.

6 c Ezt mikoron mondotta vólna, az földre pöké, és az ő nyálából sárt tsinála, és az sárt az vaknac szemére kene.

7 Es monda nékie, meny el mosgyál meg az Siloam halas tóban, (melly annit tésien ha meg magyarázod, mint el küldetett,) el méne azért, megmosodéc, és meg tére látván.

8 Az szomszédoc azért, és az kic az előtt láttác vala hogy vac vólna, mondanac vala, nem de ez valaé à ki üluén kóldól vala?

9 Némellyec azt mondgyác vala, ez az, némellyec pedig hasonlatos, (vgy mond) àhoz. Az pedig azt mondgya vala: En vagyoc az.

10 Mondánac azért nékie: Mi módon nyilatkozánac meg az te szemeid.

11 Felele az és monda: Egy ember à ki Iesusnac mondatic, sárt tsinála, és az én szemeimet azzal meg kené, és monda nékem: menj el az Siloam halas tóra mosgyál meg, és minec vtánna el mentem vólna és meg mosdottam vólna, az én szemem világa megiőue.

12 Mondánac azért néki, hól vagyon az? és monda: nem tudom.

13 Viuéc ötet az Phariseusokhoz azt à ki az előtt vac vala.

14 Vala pedig szombat mikor Iesus az sárt tsinálta vala, és az vaknac szemeit meg nyitotta vala.

15 Esmét meg kérdéc azért ötet az Pharisęusokis mi módon nyiltac vólna meg az ő szemei, és az monda: sárt kene az én szememre meg mosdám és látoc.

16 Némellyec azért az Pharisęusoc közzül mondnac vala: ez ember nintsen Istentől, mert nem tartya meg az szombatot, némellyec azt mondgyác vala, mi módon tehet bűnös ember illyen ieleket? és hasonlás vala köztöc.

17 Esmét mondánac az vaknac, te mit mondasi az felől, hogy meg nyitotta az te szemeidet? Es az monda Prophéta az.

18 Nem hiuéc annac okaért az Sidóc az ember felől, hogy vac vólt vólna és szemei meg nyiltac vólna, mig nem hiuác annac szüleit, à kinec szemei meg nyiltac vala.

19 Es meg kérdéc öket mondván: Ezé az ti fiatoc, kiről azt mondgyátoc hogy vakon születet vólt? mi módon lát azért most?

20 Felelénec az ő szülei és mondánac, tudgyuc hogy ez mi fiunc, és hogy vakon született.

21 De mi módon lát most, nem tudgyuc, azt sem tudgyuc kitsoda nyitotta meg az ő szemeit, ideie vagyon hozzá, ő magát kérdgyétec, ő maga szól maga felől.

22 Ezeket mondác az ő ſiülei, miuel hogy félnec vala az Sidóktól: Mert immár el végeſitéc vala az Sidóc hogy valaki Chriſtuſnac vallaná (az Ieſuſt,) az gyülekezetből ki rekeztetnéc.

23 Annac okaért mondác az ő ſiülei, elég ideie vagyon, ő magát kérdgyétec.

24 Másodſzoris ſzólitác azért az embert az ki vac vólt, és mondánac néki: Adgy ditſőſéget az Istennec, mi tudgyuc hogy ez ember bűnös.

25 Felele azért az, és monda: Azt én nem tudom ha bűnös, ez éggyet tudom hogy vac vóltam, és moſt látoc.

26 Mondánac pedig ő néki eſmét, mit tſelekedéc veled? mimódon nyitá meg az te ſzemeidet?

27 Felele nékiec: Immár meg mondottam, ſ nem hallátoc? miért akariátoc eſmét hallani, nem de ő tanituáni akartoké tijs lenni?

28 Meg ſzidalmazác azért azt, és mondánac, te légy ő tanituánya, mi Moſes tanituáni vagyunc.

29 Mi tudgyuc hogy Isten ſzóllot Moſesnec, ez pedig honnét légyen nem tudgyuc.

30 Felele az ember és monda nékiec: Bizony tſuda hogy nem tudgyátoc honnét légyen, maga az én ſzemeimet meg nyitotta.

31 Tudgyuc pedig hogy az Isten à bűnöſeket meg nem halgattya, De az ki az Istent tizteli, és az ő akaratyát tſelekeſzi, azt halgattya meg.

32 Őröcké ez nem hallatot hogy valaki vakon ſziületett embernec ſzemeit meg nyitotta vólna.

33 Ha Istentől nem vólna ez, ſemmit nem tſelekedhetnéc.

34 Felelénec és mondánac néki, te mindeneſtől bűnben ſziülettél és te tanitaſzé minket? és ki vetéc ötet (az gyülekezetből.)

35 *d* Meg hallá Ieſus hogy azt ki vetettéc vólna, és mikor meg találta vólna ötet, monda nékie: Te hiſzſzé az Istennec fiában:

36 Felele az, és monda: Wram, kitſoda az, hogy higgyec ő benne?

37 Monda nékie Ieſus: Láttadis ötet, és à ki veled ſzól, az az.

38 Es az monda: Hiſzec Wram, Es imáda ötet.

39 *e* Es monda Ieſus: Hogy ité letet tegyec azért iöttem én ez világra, hogy az kic nem látnac láſſanac, és az kic látnac vakoc legyenec.

40 Meg hallác azért ezeket az Phariſeuſoc közzül némellyec, kic ő vele valánac, és mondánac: nem de mijs vakoc vagyunké?

41 Monda nékiec Ieſus: ha vakoc vólnátoc, nem vólna bűnötöc, de miuel hogy azt mondgyátoc, látunc, azért az ti bűnötöc meg marad.

d: Iól vagyon azoknac állapattyoc az kic az hitetlen Istentelénektől ki vetetnek az ő gyülekezetekből, ha az anya ſzent egyház neuével kerkednekis, mert annal közelb hozzaioc Chriſtus.

e Chriſtus az Euangelium altal meg világoſitya azokat á kic az ő vakſagokat meg eſmeric, az kic pedig látatnac magoknac ſzemeknec, azokat meg vakitya.

X. Reſz.

1 *a* BIzony bizony mondom néktec à ki az iuhoknac aklába nem az aytón mégyen bę, hanem máſonnét hág bę, lopó és toluay az.

a Miuel hogi ezac az Chriſtus altal vagyon menetelünc Istenhöz, azért ezac azoc az igaz paſztoroc az kic aho' igaz gatnac, es ezac az, az igaz akol, ő mely a' Chriſtushoz gyüt minket.

2 Az

2 Az ki pedig az aytón mégyen bę, az Iuhoknac páztora az.

3 Ennec meg nyittya az aytót, az aytó tartó, és az iuhoc az ő ſiaúát hallyác, és az ő iuhait neueken neuezi, és azokat ki viſſi.

4 Es mikor ki botſáttya az ő iuhait, előttöc mégyen, és az iuhoc ötet követic, mert az ő ſiaúát eſmeric.

5 Idegen páztort nem követnec, hanem el futnac attól, mert nem eſméric az idegeneknec ſiauokat.

6 Ez példa beſiédet monda nékiec Iéſus, azoc pedig nem értéc mitſoda vólna az mit nékiec ſióla.

7 Iéſus azért eſmet monda nékiec: Bizony biznoy mondő néktec: En vagyoc az iuhoknac aitáia

8 [b] Valakic én előttem iöttenec, oruoc és toluaioc, de nem halgattác azokat az iuhoc.

9 En vagyoc az aytó, En általam valaki bę menend, meg tartatic, és bę mégyen ſ-ki mégyen, és ió füre találkozic.

10 Az lopó nem egyebért iö hanem hogy el lopia, meg öllye, és el veſieſſe (az iuhokat,) én azért iöttem hogy életec légyen, és bővelködgyenec.

11 [c] En vagyoc amaz iö páztor, az ió páztor az ő életét adgya az iuhokért.

12 Az bęres pedig és ki nem páztor, kinec nem tulaydoni az iuhoc, látúán el iöni az farkaſt, el hadgya az iuhokat és el fút, az farkas pedig el ragadozza és el ozlatyá az iuhokat.

13 Az bęres pedig el fút, mért bęres, és nintſen neki gondgya az iuhokra.

14 En vagyoc amaz ió páztor, és eſmérem az én iuhaimot, és eſmértetem énis azoktól.

15 Az mint eſmér engem az én attyám, énis eſmérem az én attyámot, és az én életemet adom az iuhokért.

16 Más iuhaimis vadnac nékem, mellyec nem ez akolból valóc, azokatis elö kel hoznom, és az én ſiómat halgattyác, és léſien egy akol, és egy páztor.

17 Annac okáért ſiret engemet az én attyám, mert az én életemet le téſiem, hogy eſmét fel vegyem azt.

18 [d] Senki nem veſii el én tőlem azt, hanem én magam adom (halálra) az én életemet ſiabad akaratom ſierint, vagyon hatalmam letenni azt, és viſſontag fel venni: Ez parantſolatot vöttem az én atyámtól.

19 Haſonlás támada azért eſmét az Sidóc közt ez beſiédekért.

20 Sokan pedig ő közzülöc azt mondgyác vala, ördög vágyon benne, és bolondozic, miért halgattyátoc ötet?

21 Némellyec azt mondgyác vala: ez beſiédec nem ördöngös ember beſiédi, vallyó ő ördög megnythattiaé az vakoknac ſiemeket.

22 Lön pedig Ieruſálemben [e] Encœnia innep, és tęl vala.

23 Es iár vala Iéſus az Sálomon templomának porticuſába.

24 Környül vönéc azért ötet az

[b] Chriſtus előtt történec, az kiket ő nem botſátot, es az kic az Euangeliomal ellenkező tudomant tanitanac.

[c] Chriſtus az annya ſzent egy háznac páztora, es ezac az az igaz gyülekezet, mely ezt ez páztort eſmert, hamis páztoroc es lopoc, bereſec az kic nem legeltetic az iuhokat igaz tudomannal, ezac, az hatſzonra nemnec es veſzedelemben el haggyác az iuhokat

[d] Chriſtus az Iſtennec decretoma ſzerint az annak ſzent egy háznac egy páztora ki ſ.ad akaratatya ſzerint holt meg, es ſaiat ereiuel támadot fel.

[e] Ez innepet Iudas Machabeus ſzerzette vala az templomnac halmuntokrul valo megh tiſztitasanac emlekezetire 1. Macab. 4.

Sidóc, és mondánac: Miért tartod kętségbe az mi lelkünket, ha te vagy az Chriſtus, mond meg niluán.

25 Felele nékiec Ieſus, és monda: meg mondottam néktec, és nem hiſſitec, az tſelekedetec mellyeket tſelekeſiem az én attyámnac neuébe, azoc bizonſágot tęſinec én rólam.

f: Nem ezuda hogy kęueſen hi gnec, mert nem mindenec valaztattac, vadnac mind az altal Chriſtuſnac tuhat hiket ő őriz es oltalmaz.

26 f De ti nem hiſſitec, mert nem vattoc az én iuhaim közżül valóc, az mint meg mondottam.

27 Az én iuhaim az én ſiómat halgattyáç, énis eſmérem azokat, és engemet kőuetnec.

28 Es én örőc életet adoc nékiec és ſoha el nem veſinec, és ſoha ſenki ki nem ragadgya azokat az én kezemből.

29 Az én atyám az ki azokat adta nékem, mindeneknél nagvob, és ſenki azokat ki nem ragadhattya az én attyám kezéből.

30 En és az atya, egy vagyunc.

31 Ragadozánac azért eſmét kőueket az Sidóc, hogy meg kőueznéc őtet.

32 Felele nékiec Ieſus: ſoc drága dólgokat mutattam néktec, az én atyámnac neuében, azoc közżül mellyikért kőueztec meg?

33 Felelénec néki à Sidóc, monduan: Az ió tſelekedetért nem kőuezűnc meg, hanem az káromláſ ért, mert te ember léuén Iſtenné tęſied magadat.

34 Felele nékiec Ieſus: Nem de nem meg vagyoné írua az ti törvénętekben. En mondám Iſtenec vattoc?

Pſal. 82.

35 Hogy ha azért azokat mondotta Iſteneknec, az kiknec Iſten ſióllot, és az irás meg nem hamiſsithatic.

36 En rólam kit az atya meg ſien telt, és ez világra el botſátott, azt mondgyátoc hogy káromláſt ſiólloc, miuel hogy azt mondám hogy Iſtennec fia vagyoc?

37 Ha az én atyám tſelekedetit nem tſelekeſiem, ne hidgyetec én nékem.

38 Ha pedig azokat tſelekeſiem, ha nékem nem akartokis hinni, hidgyétec az tſelekedeteknec, hogy meg tudgyátoc és hidgyétec, hogy az én atyám én bennem, és én ő benne.

39 Eſmét azért akariác vala ötet meg fogni, de ki méne az ő kezekből. g

g: Chriſtuſnel megyen az halal elől, nem az halaltul valo felelmében, hanem azért mert nem ideje vala el az ő oraia, es hogy maſut nepet ſzerezzen maganac.

40 Es el méne viſſontag az Iordán vizen túl, az helyre az hól kereztelő Iános kereztel vala elől ſőr, és ott marada.

41 Sokan mennec vala pedig ő hozzáia, és azt mondgyác vala, Iólłehet az Iános ſemmi tſudát nem tött, De valamellyeket ez felől mondott, igazac vóltac.

42 Es ſokan hiuénec ott ő benne.

XI. Réſz.

a: Fel tamaztya Chriſtus az Lazart, hogy az ő Iſteni hatalmaſſagarul bizonſagot tegyen, es az fel tamadas felől valo hitet es vallaſt megerőſſitene.

1 BEteg vala pedig egy Lázár neuő (ember:) Bethaniából, Mariának és Márthának az ő nénnyének faluiából való.

2 Az Mária pedig az vala, à melly meg kente vala az wrat kenettel, és meg törlötte vala az ő lábait haiáual, kinec attya fia az Lázár beteg vala.

3 Kül-

3 Küldénec azért az (Lázárnac) néннyei Iesushoz, monduán: Wram, imé az kit ſieretſi, beteg.

4 Iesus pedig mikor azt hallotta vólna, monda, ez betegſég nem halálos, hanem Iſten dicſőſégére vagyon, hogy az által dicſőiteſſéc az Iſtennec fia.

5 Siereti vala pedig Iesus az Márthat az ő néннyét es az Lázárt.

6 Mikor meg hallotta vólna azért hogy az (Lázár) beteg, ackor noha két nap marada ott à helyben az hól vala.

7 De az után azt módá à tanitua nyoknac: Menyünc el Iudea felé.

8 Mondánac néki à tanitványoc: Moſtis meg akarnac vala téged köuezni à Sidóc, eſmét oda megié

b: Az mi eleténknec bátorſagos vſa ez hogy Chriſtuſt köueſſüc bátorſaggal, ki mit nekünc világoſſoguncz világnac ſetetſegében.

9 b Felele Iesus: Nemde nem tizenkét órája vagyoné az napnac, Az ki nappal iár nem ütközic meg, mert ez világnac világoſſagát látrya.

10 Az ki pedig éijel iár, meg ütkő zic, mert nintſen annac világoſſága

11 Ezeket monda, és az után mőda nékic: Lázár az mi barátunc aluſic, de el mégyec hogy fel kölſem őtet.

12 Mondánac azért az ő tanituani: Wram ha aluſic meg gyógyúl

13 Azt mondotta vala ped g Iesus annac haláláról, de az tanituanioc azt alitác hogy álomnac áluáſáról ſiólna.

14 Ackor azért monda nékic niluán: Az Lázár meg hólt.

15 Es örülöc ti érőtteтec (hogy hidgyétec) hogy ott nem vóltam, De mennyünc el ő hozzája.

16 Monda azért az Thamás, ki kettőſnec mondatic, az ő tanitua nyt társainac, mennyünc el mijs hogy vęle éggyűt hallyunc meg.

17 El méne azért Iesus, és úgy találá Lázárt, hogy immár négy nap fekütt vólna az koporſóban.

18 Vala pedig Bethania Ieruſálem mellet úgy mint tizen öt futamatni föld.

19 És ſokan az Sidóc közzül ki mentec vala Márthához es Máriához, hogy őket vigaztalnác az ő attyokfiának halála felől.

20 Az Mártha azért mikor hallotta vólna hogy Iesus iöne, eleibe méne, az Mária pedig othon ül vala.

21 Monda azért az Mártha Iesuſnac: Wram ha it vóltál vólna az én atyámfia nem hólt vólna meg

22 De moſtis tudom, hogy valamit kérſi az Iſtentől, meg adgya néked.

23 Monda néki Iesus: Fel támad az te attyádfia.

24 Monda az Mártha, tudom hogy fel támad az vtólſo fel támadáſnac napián.

25 Monda néki Iesus: En vagyoc az fel támadás és az élet, à ki én beńem hiſien, ha meg halis, él.

26 És valaki él és hiſien én bennem, ſoha meg nem hal, hiſiedé ezt.

27 Monda nékie: Igenis Wram, En hiſem hogy te vagy az Chriſtus Iſtennec fia, à ki ez világra iő uendő vala.

28 És mikor ezeket mondotta vólna, el méne és titkon ſiólitá az

ő néñyét à Mariát, monduán: Az Meſter ielē vagyon és téged hiw

29 Az mihelt azt hallá, fel kelé hamar és ő hozzá méne.

30 Még pedig bę nem ment vala Ieſus az faluba, hanem az helyen vala az holott Mártha ő eleibe ment vala.

31 Az Sidóc azért az kic ő vęle ot hon valánac, és ötet vigaztallyác vala, mikor láttác vólna hogy az Mária hamar fel költ vólna és ki ment vólna, ki ménénec ő vtánna ezt monduán, az koporſóhoz mégyen hogy ot ſirion.

32 Az Mária azért mikor oda iutott vólna az holott Ieſus vala, látuán ötet, le borúla az ő lábainál, monduán: Wram ha it vóltál vólna, nem hólt vólna meg az én atyámfia.

e Chriſtus az emberi tęſtel egyębe minden emberi indulatot fel ő'tött magára bánnetkül.

33 e Ieſus azért mikor látra vólna, hogy Mária ſir, és az Sidóc ő vęle eggyůt ſirnának, meg buzdúla lélekben, és magában meg háborodéc.

34 Es monda: Holott helheztettetec ötet, és mondának néki: Wram, Iere és láſd meg.

35 Es Ieſus könyuez vala.

36 Mondának azért az Sidóc: Imé melly igen ſierette azt.

37 Nemellyec pedig ő közzůlöc mondának: Nem miuelhette vólnaié ez, ki az vakoknac ſiemeket meg nittya, hogy ez meg ne hálna?

38 Ieſus azért eſmét meg háborodván magába, méne az koporſóhoz, vala pedig à köből vágott koporſó és kőuet töttec vala fellůl reáia.

39 Monda Ieſus: Vegyétec fel az kőuet: Monda néki Mártha, annac ménnye à ki meg hólt vala: Wram immár ſiagos, mert negyed napi.

40 Monda néki Ieſus: Nem meg mondámé néked, hogy ha hiſſź, meg látod az Iſtennec ditſőſégér.

41 Fel véuéc azért az kőuet az helyről az holott helyheztetet vala, Ieſus pedig fel emeluén az ő ſiemeit möda, Atyám hálákat adoc néked hogy engem meg halgattál.

42 En pedig tudtam hogy mindenkor meg halgatſi engemet, de az környůl álló népért mondám azt, hogy hidgyéc hogy én te tőled botſáttatam.

43 Es mikor ezeket mődotta vólna, kiálta nág ſióual, Lázár iöy ki

44 Ackor à ki meg hólt vala, fel támada, kezei és lábai kötözue lé uén, az ő ortzáia pedig kezkenőuel bę takartatott vala, és monda nékiec Ieſus: óldozzátoc meg ötet, és botſáſſátoc el.

45 Sokan azért az Sidóc közzůl kic Mariához mentec vala, és láttác vala az mellyeket Ieſus tſeleke det vala, hiuénec ő benne.

46 Némellyec pedig ő közzůlöc el ménénec az Phariſęuſokhoz, és meg beſiélléc az mellyeket Ieſus tſelekedett vala.

47 Az Papi feiedelmec azért és à Phariſęuſoc Conciliomot gyűité nec, és mondának, mit tegyűnc, mert ez ember ſoc ieleket tészen.

d: Az az, he az kűlső állapatban vala mi vjulas vagy valtozas leſzen az Romaiac el vonatnac bennőnket.

48 d Ha èképpen hadgyuc ötet, mindnyáián hiſinec nékie, és el iönec az Romaiac, és el törlic

ezt

ezt ez helyet, mind az népet.

49 Egy pedig ő közzülöc Caiaphas, ki az eztendőben fő pap vala, monda nékiec, ti semmit nem tudtoc.

e Ez világ olly bolgas tag hogy nem remeli maradásat, hanem ha Christust el tőr tőle, és az anyaszent egy hasonlo.

50 e Meg nem gondollyátoc hogy iob egy embernec meg halni az népért, hogy mint az egész nép el ne vesiſſen.

51 Ezt pedig magától nem monda, hanem miuel hogy az eztendőben fő pap vala, iőuendőt monda, hogy Iesus az népért meg halna

f Az kegyetlenek. A bűnösöc előtt szabad el lenni, hogy az igazakat el ne vesszők.

52 Nem czac azért az népért, hanem hogy az Istennec el szelledet fiaitis egybe gyűytené.

53 Az napságtól fogua azért egyenlő képpen tanátskoznac vala hogy meg ölnec ötet.

54 Iesus azért többé nem iár vala nyiluán az Sidóc között, hanem el méne onnét az puzta mellet való tartományba, az városba nelly mondatic Ephraimnac, és ott lakéc az ő tanituánival.

55 Közel vala pedig az Sidoknac husuétec, és sokan fel ménénec Ieruſálembe abból az tartományból hogy meg tiztúlnának.

56 Keresic vala azért Iesust, és egy mással beszélnec vala az templomban áluán, mi tettzic (vgy mond) nékted? hogy nem iőne-ié fel az innepre?

57 A papi feiedelmec pedig és a Phariſeusoc meg parantsoltác vala, hogy ha valaki tudná hól vólna, meg mondaná, hogy ötet meg fognác.

XII. *Rész.*

1 IEsus azért az Husuét előtt hat nappal méne Bethaniá-

ba: ahol holott Lázár meg hólt vala, kit fel támaztott vala a halálból.

2 Sierzénec azért ott néki varsorát, és az Mártha siólgál vala, a Lázár pedig eggyic vala azoc közzül, kic ő vele eggyütt le ültenec vala.

3 A Mária azért véuén egy font nardusból tsinált drága hig kenetet, meg kené az Iesusnac lábait, és meg törle lábait az ő haiával, az ház pedig meg teléc az kenetnec illattyával.

4 Monda azért egyaz ő tanituáni közzül, Iudas Iscariotes, Simonnac fia, a ki ötet el akarta vala árúlni.

e: Tsalhatet lenség miat meg vakuk e embernec reá tevetes példája az Iudas.

5 Miért nem adtác el ez kenetet három száz pénzen, és miért nem adtác az szegényeknec.

6 Ezt pedig mondá, nem hogy néki a szegényekre gongya vólna hanem miuel hogy lopó vala, és az erszén nála vala, és a mit abba adnac vala, azt hordozza vala.

7 Monda azért az Iesus: hágy békét néki, az én temetésemnec idejére tartotta ő ezt.

8 Mert szegényec mindenkor vadnac veletec, En pedig nem mindenkor vagyoc.

9 Az Sidóc közzül azért sokan meg tudác hogy az Iesus ott vólna, és oda ménénec nem czac az Iesusért, hanem hogy az Lázártis látnác, kit fel támaztott vala az halálból.

10 Reá tanátskoztac vala pedig az papi feiedelmec, hogy az Lázártis meg ölnéc.

11 Mert sokan a Sidóc közzül ő

érötte el mennec vala, és hiſnec vala az Ieſusban.

12 Másod napon az ſokaſág, az melly az innepre ment vala, mikoron hallottác vólna hogy Ieſus Ieruſálemben menne.

Matth: 21. Mar: 11. Luc: 19.

13 Vönec pálma ágákot, és eleibe ménénec és kiáltnac vala, Hoſanna. Aldott az Izraelnec királlyá, ki iött Wrnac neuében.

14 Találuán pedig az Ieſus egy ſiamárt, arra fel üle, az mint meg vagyon iruán.

15 Ne félly Sionnac leánya, Imé amaz te királyod iö, üluén az ſiamárnac vehménec hátán.

16 Ezeket pedig az tanituányoc nem értéc elöſier, hanem mikor meg dicſöitetett vólna Ieſus, ackor emlekezénec meg hogy ezec meg iratattac ö felöle, és hogy ök ezeket miueltéc ö vęle.

17 Bizonſágot téſien vala pedig az ſokaſag, az melly ö vęle vala, arról hogy az Lázárt az koporſóból hijtta vólna ki, és azt fel támaztotta vólna à haláiból.

18 Annac okaértis méne az ſokaſág ö eleibe, mert hallyác vala hogy azt az tſudát tötte vólna.

19 A Phariſęuſoc azért mondánac ö magokban, látty átoké hog ſemit nem haſináltoc? Imé mind ez világ köueti ötet.

20 Valánac pedig némellyec Görögöc azoc közt, az kic ſiok tac vala fel menni hogy imádkoznánac az innepen.

21 Ezec annac okaért ménénec az Philephöz ki Betſaidából Galilęánac városából való vala, és kéréc ötet monduán: Wram, az Ieſuſt akarnóc látni.

22 El méne Philep és meg monda Andráſnac, András és Philep éggyüt meg mondác Ieſuſnac.

23 Az Ieſus pedig felele nékiec monduán: El iött az óra, hogy meg dicſöiteſſéc az embernec fia.

24 Bizony bizony mondom néktec, hogy ha az földben eſett gabona mag meg nem rothadand, ezac ö maga marad, ha pedig meg rothadand, ſoc gyümöltſöt teremt.

25 Az ki az ö lelkét ſiereti, el veſíti azt, és az ki az ö lelkét gyülöli ez világon, az öröc életre meg tartya azt.

26 Az ki nékem ſiólgál, engem köueſſen, és az holott én leiendec ott léſien az én ſiólgámis, és az ki énnékem ſiólgál, meg tizteli azt az atya.

27 Moſtan az én lelkem meg háborodott, és mit mondgyac? Atyám tarts meg engem ez órától fogua. De azért iöttem ez órára.

b. Chriſtus ad áldozatra ſo karuan menni, az iſtennec bün ellen valo haragiától és átkatul meg rettenuen fel kiált ſabadulaſt kér, mind az által az atyanac engedelmes.

28 Attyám dicſöits meg az te neuedet, ſiózat iöue azért az ęgböl, ezt monduán: Meg dicſöitettelec és eſmét meg dicſöitelec.

29 Az lokaſág azért az melly ott áll vala, és hallottác vala, azt mondgyác vala, hogy menydörgés lön, némellyec azt mondgyác vala, Angyal ſióla nékie.

30 Felele Ieſus és monda: Nem én éröttem lön ez ſió, hanem ti éröttetec.

31 Mo-

c: Christus mintsem vánna az Isten szava által meg erősítetet volna, az ő halaláról, az ördögnek és ez világnak megrontásáról és az ő diadalmáról szól.

31 c Mostan ielen vagyon ez világnac kárhoztatása, mostan rekeztetic ki ez világnac feiedelme

22 És én mikor fel emeltetem ez földről, mindeneket én hozzám vonsioc.

33 Ezt pedig mondgva vala, ielentuén azt, mitsoda halállal halna meg iöuendöbe.

34 Felele néki az sokaság: Mi hallottuc à töruénből, hogy az Christus mind öröcké meg marad, mi módon mondod tehát hogy az embernec fiának fel kel emeltetni: kitsoda ez az embernec fia?

d: Christus az igaz világosság és nintsen o a mivéle setetségnek egyeb, kinec meg vtalasat rettenetes itelet köuetj.

35 d Monda azért nékiec az Iesus: Még egy keués ideig világosság vagyon veletec, iárjátoc míg világosságtoc vagyon hogy az setétség titeket el ne fogh'al yon, mert az ki setétben iár, nem tudgya houá mégyen.

26 Míg világosságtoc vagyon, hidgyetec az világosságba, hogy az világosságnac fiai legyetec. Ezeket sióla Iesus, és mikoron el ment vólna, el röyté magát tölöc

37 Mikoron pedig enni ieleket tött vólna ő elöttöc, nem hisinec vala ő benne.

Esa: 53.

38 Hogy az Esaiás Prophétának beszéde be telnéc, à mellyet mondot: WRam kitsoda hitt az mi beszédünknec, és az WRnac karia kinec ielent meg.

39 Annac okaért nem hihetnec vala, mert esmét azt mondotta Esaiás.

Esa: 6. Matth: 13. Luc: 8.

40 Meg vakitá az ő siemeket, és meg kemenité az ő siiueket, hogy ne lássanac siemeckel, ne értsenec siiueckel, és meg terienec, s meg gyogyitsam öket.

Actor: 28. Rom: 11.

41 Ezeket mondá Esaiás mikoron látá az ő ditsöségét, és sióla ő felöle.

42 Mind az által az fö népec közzül sokan hiuénec ő benne, de az Pharisęusoktól való féltek ben nem vallyác vala, hogy à gyü lekezetből ki ne vettetnének. e

e: Keuesen hisznec Christusban, ezokis pedig inkab szeretnec az emberektöl hogy nem Istentöl.

43 Mert inkáb sieretée az emberec ditsöségét, hogy nem az Isten ditsöségét.

f Az Christus Iesus altal hisznec Istenben es ő általa s ö benne latyuc az Istent, valuan imad azert az, az ki Istent Christus kuldi emadgya.

44 f Az Iesus pedig kiált vala, Az ki hisien én bennem, nem én bennem hisien, hanem abban az ki engemet el botsátott.

45 És az ki engemet lát, azt látya az ki engemet el botsátott.

46 En világosságúl iöttem ez világra, hog senki ne maradgyon à setétségben à ki énbeñem hisien.

47 Es az ki hallandgyia az én beszédemet és nem hisien, én nem kárhoztatom azt, mert nem iöttem ez világra, hogy kárhoztassam ez világot, hanem hogy megtartsam ez világot.

48 Az ki meg vet engemet, és nem vesi az én beszédimet, vagyon ki kárhoztassa azt. Az beszéd mellyet én szóltam, az itéli meg azt az vtólso napon.

49 Mert én magamtól nem szóltam, hanem az ki el botsátott engem az én attyám, ő meg paranczolta nékem mit szóllyac, és mit mondgyac.

50 Es tudom hogy az ő parantsolattya öröc élet, az mellyeket azért én szólloc, az mint az én attyám

tyám mondta nékem, vgy siól-
lom.

XIII. *Rész.*

1 AZ husuétnec pedig inne-
pe elött, tuduán Iesus
hogy az ő órája el iött vólna, hog
ez világból az ő attyához men-
ne, miuel hogy sierette vólna az
ő ueit, az kic ez világon valának,
mind végig sierete azokat.

2 És az vatsora után, mikor
immár az ördög az Iudás Iscario
tesnec, Simonnac fiának sziuében
bé ölett vólna, hogy el árúlná
őtet.

3 Tuduán azt Iesus hogy az a-
tya mindeneket neki hatalmába
adott vólna, és hogy ő az Istentől
iött vólna, és az Istenhöz menne.

4 Fel kele az vatsora után, és le
veté ez ő felső reháiát, és egy kez-
kenyöt véuén, környül öuezdé
magát.

5 Az után töltè vizet az meden-
tzébe, és kezdé mosni az Apostó-
loknac lábokat, és meg törleni á
kendöuel, mellyel magát kör-
nyül kötötte vala.

6 Méne azert Simon Péterhöz.
ki monda nékie: Wram te moso-
dé meg az én lábaimot?

7 Felele Iesus és monda nékie:
Az mit én tselekesiem, mostan te
azt nem tudod, ez után pedig
meg tudod.

8 Monda néki Péter: Az én lá-
baimot soha meg nem mosod, fe-
lele néki Iesus, ha meg nem
moslac téged, nem lésien néked
hozzám semmi közöd.

9 Monda néki Simon Péter, W
ram nem tsac lábaimat, hanem
mind kezeimet lábaimot.

10 Monda néki Iesus: Az ki
meg fürödött, nem sükség, hanē
czac hog lábait mossa meg, mert
mindeneſtül tiszta, tijs tiztác vad
toc de nem mindnyáián.

11 Mert tudgya vala azt az ki ö-
tet el árúlná, azért mondá nem
vadtoc mind tiztác.

12 Minec'utánna azért meg mo
sta vólna azoknac lábokat, és az
felső ruhát reá vötte vólna, es-
mét le üluén monda nékic, érti-
teké mit miuelec veletec?

13 Ti engemet hijtoc mesternec
és WRnac, és igazan mond-
gyátoc mert az vagyoc.

14 Annac okaért ha én meg mo
stam az ti lábaitokat, Wr és Me
ster léuén, tijs meg mossátoc egy
más lábait.

15 Mert példát adtam néktec,
hog az mint én czelekedtem ve-
letec, azonképpen czelekedgye-
tec tijs.

16 Bizony bizony mondom nék
tec, az siólga nem nagyob az ő
Wránál, sem az köuet nem na-
gyob annál az ki azt el küldötte.

17 Ha ezt tudgyátoc, bódógoc
lésitec ha ezt czelekeditec.

18 Nem mindentekről siólloc,
én tudom kiket válaztottam, de
sükség hog bé tellyéc az irás, Az
ki én velem kenyeret ött, az ő sar
kát fel emelte ellenem.

19 Immár most meg mondom
néktec minec elötte meg lenne,
hogy mikor meg lészen higgyé-
tec hogy én vagyoc az (Messias.

20 Bizony

a Christus meg mossa az ő tanituanic lábokat. mellyel bizonyságot tessen az ő nagy alazatossága vel, hozzatoc valo szere tetről és hogy ő vólna az mi bünetinkec el mosoia.

b Az az, nem azert mossom en most az ti lábaitokat, hogy azoc tiztac legyenec, mas dolgot is lesznec azzal.

c Christusnac mindenben engedne kell ha valami, czelekedetenek okat birtalen nem latyuk

d Az legyenec tulaydonittya Christus az mi az igyzet allasa.

e. Az az, miképpen az ē meg seredett tiszta, de az vtannis fuköl ködic az mosodasnethül mert az szeny megmarad az teſtenis azonképpen ti tiztac vadtoc az en vetemenben, de miuel hogy az bün még benne vagyon kel minden nap mosodnoc

f Christus az attyanac akaratyabol adatot az ha lasra és szabad akaratya szerint engedet az atyanac.

20 Bizony bizony mondom néktec, mikor valakit el küldöc, valaki azt bé fogadgya, engem fogad bé, az ki pedig engem bé fogad, azt fogadgya bé az ki engem el küldött.

21 Mikor ezeket mondotta vólna Iesus, meg háborodéc lelkébe, és bizonyságot tön, és monda: bizony bizony mondom néktec, hogy egy ti közzületec engem el árul.

22 Az tanituányoc azért néznec vala egy másra, kętelkeduén kiről siólna.

23 Vala pedig egy az Iesus tanituáni közzül, ki az Iesus mellyén nyugosiic vala, az à kit Iesus sieret vala.

24 Inté azért Simon Peter, hogy meg kérdené ki vólna az kiről sió na.

25 Amaz pedig az Iesus mellyén nyugouán, monda néki: Wram kitsoda az.

26 Felele Iesus: az az kinec én az mártott falatott adom, és mikor bé mártotta vólna az falatott, adá az Iudás Iscáriotesnec, az Simon fiának.

27 Es az falat bé vetelének vtánna bé méne az Sátán Iudásba. Monda azért Iesus nékie: Az mit akarsz czelekedni hamar czeleked gyed.

28 Ezt pedig az leültec közzül senki nem érté, miért mondotta vólna.

29 Mert némellyec az alityác vala, minthogy az erszény Iudásnál vala, hogy Iesus azt mondotta vólna néki, vedd meg azokat az mellyec nékünc szükségesec az innepre, vagy hogy az szegényeknec valamit adna.

30 Amaz annac okaéyt az falatot minec vtánna el vötte vólna, azonnal ki méne, vala pedig ettzaka.

31 g Mikor azért ki ment vólna, monda Iesus: Mostan dicsőitetett meg az ember fia, az Istenis meg dicsőitetett ő benne.

g: A Christus gyalázatban az ő dicsőségről kel meg gondolnunc.

32 Hogy ha az Isten meg dicsőitetett ő benne, az Istenis meg dicsőiti ő et ő magába, és ezennel meg dicsőiti.

33 Fiaim még egy keués ideig veletec vagyoc, kereséc engemet, de az miképpen az Sidóknac mondám, à houá én mégyec tioda nem iöhettec, azonképpen mondom most néktekis.

34 h Wy parancsolatot adoc néktec, hogy egy mást szeressétec, az mint én szerettelec titeket, vgy szeressétec tijs egy mást.

h: Mig az Iesus Christusnac vtánna mégyunc, es miges vilagon vitazkeduönc addig szeretetre, tetszec általa egymást kötelezönc.

35 Erről esméric meg mindenec hogy éntanituánim vadtoc ha egy mást szeretenditec.

36 Monda néki Simon Péter: Wram houá mégy? felele néki Iesus, àhouá én mégyec, most én vtánnam nem iöhetsi, az vtán vtánnam iösi.

37 Monda néki Péter: i Wram miért nem mehetec most vtánnad? az én lelkemet te érötted adom.

i: Vakmerö bizodalomnac példáia.

38 Felele

38. Felele néki Iesus: Az te lelkedet adod én éröttem? Bizony bizony mondom néked, nem fiól addig az kakas, mig nem háromfior engemet meg tagadfi.

XIIII. *Réfz.*

:Vigaztalya Christus egéßen annakünit es inti öket hogy az ö elmenefe miatt, vagy az követhezendö baboruſágoc miatt ket, egyhe ne eſſenec.

1 NE a háborodgyéc meg az ti fiiuetec, hiſitec az Iſtenben, hidgyétec én bennemis. b

2 c Az én atyámnac házában ſoc haylokoc vadnac, d mert ha külömben vólna meg mondottam vólna néktec. El mégyec hogy meg kéßitſem néktec az helyet.

3 Es mikoron el menendec, és el kéßitendem néktec az helyet, eſmét el iöuec, és fel veſilec titeket én magamhoz, hogy az hol lott én vagyoc, tijs ot legyetec.

4 Ahouá pedig mégyec, tudgyátoc, az vtatis tudgyátoc.

5 Monda nékie Thámas: Wram nem tudgyuc, houá mégy mimódon tudh attyuc azért az vtat.

6 Monda néki Iesus? En vagyoc az vt, az igaſſág, az élet, senki nem mehet az atyához hanem én általam.

7 Ha engemet eſmérnétec, az én atyámatis eſmérnétec, és immár moſt eſméritec ötet, és láttátoc ötet.

8 Monda néki Philep: Wram mutaſd meg mi nékünc az atyát, és elég mi nékünc.

9 e Monda néki Iesus: Ennyi időtül fogua vagyoc veletec, mégis nem eſmérteteké engemet? Philep, az ki engemet lát, láttya az én atyámot, mi módon mondod azért te, mutaſd meg mi nékunc az attyát.

10 f Nem hiſiedé hogy én az atyában, és az atya én bennem vagyon? az beſiédec az mellyeket én fiólloc, nem magamtól fiólom, hanem az attya az ki énben nem vagyon, ö czelekeſſi ez czelekedeteket.

11 Hidgyetec nékem hogy én az attyában, és az attya én bennem vagyon, ha nem (hiſitec,) az czelekedetekért hidgyétec.

12 Bizony bizony mondom néktec, az ki én bennem hiſien, az minemü czelekedeteket én tſelekeſiem ollyanokat czelekeſſic, és nagyobbakotis czelekeſſic annál, g mert én az atyához mégyec.

13 Es valamit kérendetec az én neuembe, azt meg czelekeſiem, hogy ditſöiteſſéc az atya az fiuba.

14 Valamit kérendetec az én neuemben, azt meg fierzem.

15 h Ha engemet ſierettec, az én paranczolatimot meg tartſátoc.

16 En pedig kérem az attyát, és más vigaztalót botſát néktec hogy veletec maradgyon mind öröcké.

17 (Tudni illic) az igaſſágnac lelkét, mellyet ez világ be nem vehet, mert nem láttya, és nem

d: Értelme es, ha az én atyam házában ſoc czimai: mac nem vólnanac és ha külömben volna hogy nem mint en mondom megmondottam volna hogy el mégyec és helyet ſierzec, De ketſég abban nintſen, Azért minec vtánna el mégyec menteli ſierzec néktec az diſöſségre.

e: Miképpen hogy ezac azIeſus Chriſtus által vagyon menetelönc az attyahoz, azonképpen ezac ö benne és ö általa lattyuc az Iſtent.

f: Az attya az Chriſtusſban montátic leunimuel hogy az ö halmaſſagat Chriſtusban mutattya meg, viſontag Chriſtus az attyaban, mert ö vele egyenlö ereie és hatalma vagyon, vagy Chriſtus az atyaban, az atya Chriſtuſban, mert akarattyoc egy.

g: Mondgya Chriſtus hogy nagyub dolgokat czelekeßic az ki ö benne hißen, mert az ö menybe menſe után több és nagyub Iſteni czelekedetec által confirmaltatec meg az ö Iſtenſi hatalma. Azert mongya. Mert én az én atyamhoz mégyec, az az, minec vtánna orßágomba mégyec ez én hatalmamat nil nábban meg mutatom

h: Azt ſierei Chriſtus az ki az ö paranczolatyanac enyed. Ielleßet pedig az hiues nyomoruſaga ſoc, és az Chriſtus teſtben el tauozic tölöc, mind az által ſient lelkunk vigaztallya öket.

és nem eſméri ötet,ti pedig eſmé riteç ötet,mert bennetec lakic és bennetec marad.

18 Nem hagylac titeket áruáiúl, meg tęrec hozzátoc.

19 Még egy keués idö vagyon, és ez világ nem lát engemet többé, ti pedig meg láttoc engem, mert én élec és tijs éltec.

20 Az napon meg tudgyátoc hogy én az én attyámban vagyoc,és ti én bennem,énis ti bennetec.

21 Az ki az én paranczolatimat tudgya és meg tartya azokat, az az ki ſieret engemet, az ki pedig ſieret engemet, az én attyámis ſiereti azt, énis ſieretem azt, és magamot meg ielentem annac.

i: Nem kelmi nekünc arról tudakoznunc mi azoka hóg nemellyeknec meg telenti magát Chriſtus, nemelyeknec nem, hanem ha nekünc meg ielentette magat, ötet ſereſsük és nekı engedgyünc.

22 Monda néki Iudás, nem amaz Iſcariotes: Wram mi dolog hogy magadot mi nékünc ielented meg, és nem ez világnac.

23 Felele Iesus, és monda: Az ki engemet ſieret, az én beſédemet meg tartya,az én attyámis ſiereti azt, és ához mégyünc és annál maradunc.

24 Az ki nem ſieret engemet, az én beſédemet nem tartya meg,és az beſéd az mellyet hallotoc, nem enim, hanem azè az ki engemet el boczátott,az atjaé.

k: Az mit egy ſer mondot Chriſtus, megyan azonképpen az hinéknec ſiuek be az ſent lelec által.

25 k Ezeket mondottam néktec ti veletec létemben.

26 Amaz vigaztáló ſient lélec pedig,kit az én attyám az én neuemben el botſát, az meg tanit titeket mindenekre, és eſietekbe jutattya mind azokat, az mellyeket mondottam néktec,

27 Békeſéget hagyoc néktec, amaz én békeſégemet adom néktec,nem úgy adom mint ez világ adgya. Ne háborodgyéc meg az ti ſiuetec és ne félljen.

28 l Hallátoc hogy meg mondám néktec, el mégyec és meg tęrec hozzátoc, ha engemet ſieretnénec örülnétec, mikor azt mondám hogy el mégyec az attyához, m mert az atya nagyob én nálamnál.

l. Nem hogy az Chriſtus, nac teſt ſ. a rint való el tauozaſa bannoc,de inkab örülnöne kel azon,mert az tagoznac meg die ölelteſe,a fénec diczöüleſetöl vagyon.

m: Nem ſol Chriſtus ſem emberſegeröl ſem iſtenſegeröl, hanem termöröl mint vr azt mondana Ne vadh kodgyatoc hogy el mégyec, mert mul hoz hözbe ia o vagyoc,az en atyamhoz ſerzec nektec menetelt.

29 Moſtis meg mondám néktec,minec elötte meg lenne,hogy mikor meglésien, hidgyétec.

30 Nem ſóloc ez után ſokat veletec, mert el iött ez világnac feiedelme, de én ellenem ſemmi hatalma ninczen.

31 De hogy meg tudgya ez világ hogy én az atyát ſieretem, és hogy az mint nékem az atya parantſolta,acképpen czelekeſiem, kellyetec fel,mennyünc el innét.

XV. Réſz

1 EN n vagyoc amaz igaz ſiö lötö, az én attyám ſiölöben való múnkás.

n: Termeſet ſerint mondnyaian ſaraſoc vagyunc, hogy azert elöc és teremöc legyünc, ſzükſeg hogy Iſten kezeuel Chriſtusba oltaſſunc, hogy ötöle eleiet veuen, elhyünc és gyümölczöt teremczönc benne.

2 Minden ſiölö veſiöt, valamelly én bennem gyümölczöt nem teremt,ki mettzen, és mindent valamely gyümölczöt teremt, meg tiztit, hogy több gyümölczöt teremtſen.

3 Immár ti tiſitác vadtoc az beſédért,az mellyet ſióltam ti néktec.

4 Maradgyatoc én bennem és énis ti bennetec, miképpen az ſiölö veſiſiö nem teremthet gyü-

möltsöt magától,hanem ha az siö
lö tokébe maradand: Azonképpen tijs(nem teremthettec,) ha-
nem ha én benem marad-
toc.

5 En vagyoc az siölö tö, ti siölö
vessiöc, az az ki én bennem ma-
rad, és az kiben én maradoc,soc
gyümöltsöt teremt, mert én nálamnékül semmit nem czeleked
hettec.

6 Ha valaki én bennem nem ma-
rad,az siölö kiuül vettetic,és meg
szárad mint a siölö vessiö,és egy-
be gyüytetuén azoc az tüzre vet
tetnec és meg égnec.

7 b Ha én bennem maradtoc, és
az én beszédimis ti bennetec ma-
radnac, valamit akartoc,kérietéc
és meg adatic néktec.

8 Ebben dicsöitetic az én at-
tyám,ha soc gyümöltsöt terem-te-
tec, és vgy lésztec én tanituánim,

9 c Az mint szeretet engemet az
én attyám,én is vgy szerettelec ti
teket, maradgyatoc meg abban
az en szeretetemben.

10 Ha az én paranczolatimot
meg tartandgyatoc, az én szere-
tetembe maradtoc, miképpen é-
n is az én attyámnac paranczola-
tit meg tartottam, és maradoc
az ö szerelmébe.

11 Ezeket szóltam néktec, hogy
amaz én örömem ti bennetec ma
radgyon, és az ti örömetec be
tellyéc.

12 Ez az én paranczolatom,
hogy szeressétec egy mást, mint
én szerettelec titeket.

13 Nintsen senkiken nagyob
szeretet annál, mint ha valaki
az ö életét adgya az ö barátiért.

14 Ti én barátim lésztec, ha a-
zokat czelekeditec, az mellye-
ket én parantsoloc néktec.

15 d Nem mondolac többe tite
teket szólgáknac, mert az szólga
nem tudgya mit miuel az ö Ura, t teket pedig mondalac ba-
rátimnac, mert mindeneket, az
mellyeket hallottam az én at-
tyától, megielentettem nek-
tec.

16 e Nem ti választottatoc enge
met. hanem,én választottalac ti-
teket,és rende telec titeket,hogy
el ménüén gyümölcsöt teremtle-
tec, és az ti gyümöltsötöc meg
maradgyon, hogy valamit ké-
rendetec az atyától, meg adgya
néktec.

17 Ezeket paranczolom néktec,
hogy ti egy mást szeressétec.

18 Ha ez világ titeket gyülöl,
tudgy toc hogy engemet gyülölt
e ébti náloknál.

19 Ha ez világból valóc vóltá-
toc volna, ez világ az mi öué sze-
retné azt. De miuel hogy nem ez
világból valóc vagtoc, hanem
én választottalac titeket ez világ
közzül, annac okaért gyülöl titeket ez világ.

20 Emlekezzetec meg az be-
szédről, mellyet én mondottam
néktec. Az szólga nem nagyob
az ö Uránál, ha engemet há-
borgattac,titeketis háborgatnac,
ha az én beszédemet meg tar-
tottác, az tiéteketis meg tartyác.

21 De

b: Az marásl az Christusban való az ö tudományának engedelmes, igaz gyümölcsöt terem. Mert kívülle senkiben ember ollyen igaz erkölcsöt nem tapasztal

c: Az Atyának Christus közzes Christusfiaságában, ra ö szerelmes, és az mi szerelmünk Istenhöz és felebaratunkhöz mindenkor eggyút vagyon az szeretet pedig meg mutattia magát az ö gyümölcseiből, melynec tökélletes példáját latjuc az Christusban.

d: Az Euangeliumnac tudománya az mint azt Christus megjelentette, melly az Apostolokra bizatot az Istennec az mi idvességünc felöl való akaratyának kijelentése.

e: Az Euangeliumnac predicallásának szüksége és megtartoia Christusnac világ végeig. Ez végre pedig hogy sokan megtérnec ö hozzá és megmaradgyon az ö anyaszent Egyházában világ végeig. Igéretet tesz pedig az Apostolokhoz ugy valamit kérnec megadatic. Az után inti ökelszeretetre Az ö haberusagokról is üzenetet mond.

21 De mind ezeket miuelic ti veletec az én neuemért, mert nem esméric azt az ki engemet el botsátott.

22 Ha én nem iöttem vólna és nem sóltam vólna nékiec, nem vólna bűnöc, de nintsen most miuel mentenéc az ő bűnöket.

23 Az ki engemet gyűlöli az gyűlöli az én attyámotis.

24 Ha olly czelekedeteket nem czelekedtem vólna ő közöttöc, melljeket senki nem tselekedtett nem vólna bűnöc: De mostan láttác és gyűlöltec, mind engem mind az én attyámat.

25 De sükség hogy bé tellyéc az mondás, melly az ő töruények be meg iratott: Gyűlöltenec engem oknélkül.

Ezsa. 34. 15. 16. Az Istennec sent lelke belől á mi sziuönkben es a4 Apostolac szama bizonsagot tesse Christusrol.

26 e Mikoron pedig el iöuend amaz vigasztaló, kit én boczátoc néktec az attyától, az igasságnac lelke, ki az attyától származic, az bizonságot tészen róllam.

27 De tijs bizonságot tésztec, mert eleitől fogua én velem vattoc.

XVI. Rész.

4. Az Apostoloknac és az egyhazi szolgaknac nem szabad az nyilvan valo ellen segitől, hanem a tokeletes szeretetnec kell lenni az Isten hazaban főc.

1 d EZeket sóltam néktec hogy meg ne botránkozzatoc.

2 Az gyülekezetekből ki vetnec titeket, sőt el iö az idő, mikor valaki titeket meg ölend, azt alittya hogy Isteni tzselelet czelekedic.

3 Es ezeket czelekesiic veletec, mert nem esmértéc sem az én attyámot, sem engemet.

4 De ezeket sóltottam néktec, hogy mikoron el iöuend az idő, meg emlekezzetec róla, hogy én azokat meg mondottam néktec: Ezeket pedig eleitől fogua nem mondottam néktec, mert veletec valéc.

5 Mostan pedig el mégyec ahhoz az ki engemet el boczátott, és senki nem kerdi közzületec houá mégyec.

6 Hanem miuel hogy ezeket mondottam néktec, az siomorusság el foglalta siiueteket.

b. Az Christusnac testben valo tanossagic tőlönbaznac az anya sent egy haznac hogy tudni illic nem könc menyből sent lelket adgyon.

7 b De én igasságot sóltoc néktec: Iob néktec hogy el mennyec, mert ha el nem menendec, amaz vigasztaló nem iö ti hozzátoc, de ha el menendec, el küldöm azti hozzátoc.

8 Es mikoron az el iöuend, meg feddi ez világot az bűnről, az igasságról, és az itéletről.

c. Az Isten nek lelke hatalmas a4 igenec birdetesében, annira hogy ez világot kő szeretise akarattya ellenis hogy meg esmerie bűnet, es Christusnac mind igasságot mind hatalmat.

9 c Az bűnről meg feddi, miuel hogy nem hisinec én bennem.

10 Az igasságról, mert én attyámhoz mégyec, és többé nem láttoc engemet.

11 Az itéletről pedig miuel hogy ez világnac feiedelme meg itéltetett.

d. Az Apostoloc tudomanya az sent lelektől szarmazo és minden testől tokelletes.

12 d Még soc (dolog) vagyon mellyeket néktec kellene mondanom, de mostan el nem hordozhattyátoc.

13 M koron pedig el iö amaz igasságnac lelke, minden igasságra vezérel titeket: Mert nem sól ő magától, hanem az mellyeket hall, és az mellyec köuetközendőc, azokat jelenti meg néktec.

14 e Az engemet dicsőiteni fog, mert az enímből vészi à mit néktec ielent.

15 f Mindenec valamellyec az atyaé, enímec, azért mondám hogy az enimből vészi à mit néktec meg ielent.

16 Egy keués ideig nem láttoc engemet, és esmét egy keués idő múluán meg láttoc engemet, mert én az atyához mégyec.

17 Mondánac azért (nemellyec) az ő tanituáni közzül, Miczoda ez az mit nékünc mond, egy keuesſé nem láttoc, és esmét egy keués idő múluán meg láttoc, és: mert én az atyához mégyec.[b]

18 Mondanac vala azért, miczoda hogy mondgya egy keuesſé? nem tudgyuc mit mond.

19 Meg érté azért Iesus hogy azoc meg akarnác ötet kérdeni, és monda nékiec: arról tudakoztoké ti köztetec hogy én azt mondám, egy keuesſé nem láttoc, és esmét egy keués idő múluán meg láttoc.

20 i Bizony bizony mondom néktec, sirtoc ti és iaygattoc, ez világ pedig örül, ti pedig siomorogtoc, de az ti keserűségtec örömre fordúl.

21 Az asſsoni állat, mikoron sül faydalma vagyon, mert el iött az ő oráia, de mikor sűli az ő gyermekét, az után nem emlekezic meg à faydalomról, mert örül hogy ember sületett ez világra.

22 Ti néktekis azért most keserűségtec vagyon, de esmét meg látlac titeket, és örűlni fog az ti siiuetec, és az ti örömeteket senki el nem vészi tűletec.

23 k Az napon nem kérdetec meg engemet semiről: l Bizony bizony mondom néktec, valamit kérendetec az atyától az én neuembe, meg adgya néktec.

24 Ez ideig semmit nem kértetec az én neuembe, kérietec és el vésiitec, hogy az ti örömetec teljyes légyen.

25 Ezeket mondottam néktec példa beſéd által, de el iö az idő mikor nem sióloc példa által hanem níluan sióloc néktec az én atyám felöl.

26 Az napon az én neuembe kértec, és nem mondom néktec hogy én kérem az atyát ti érőttetec.

27 Mert az atya sieret titeket, mert tijs sierettetec engemet és hittetec, hogy én az Istentől iöttem.

28 Ki iöttem az atyától, és iöttem ez világra, esmét el hagyom ez világot, és el mégyec az atyához.

29 Mondánac néki az tanituányoc: imé most arníluán siólász, és semmi példa beszédet nem mondasz.

30 Most tudgyuc hogy te mindeneket tudsz, és nem szükség te néked hogy valaki tégedet megkérdgyen, erről hiszizűc hogy te Istentől iöttél.

31 Felele nékiec Iesus: Most an hiszitek azt.

32 Imé el iö az idő, és immár el iött, melyben el oszoltoc ki ki az ő ueiihöz, es engemet egyedül hadtoc,

e: Az sent lelec nem egyeb tudomant tanit hanem mellyet Christus tanitott.

f Hogy ne latt tassec Istent az ő tiztesſegerőlmeg fogtani, miuel hogy azt mondia, hogy az sent lelec az ő ueiből vesſen azért ez verſben okot ad gya miert solt vgy, mert indul illic valamie az atyánac vagyon, ő ue az.

g: Az sent lelekben es az ő igasdokaban mint egy ſeuen tukörben latiyuc Christust hitnec által, azért mondgya hogy mingc vtánna el megyen, esmet meg latiyac egy keues idő multa

h: Meg latioc mert atyamhoz megyec, az az, meg latioc az sent lelekben es az ő igasdokaban, hit el hálodöc minec vtánna el megyec.

i: Meg mondgya niluaban az Apaſtalohnac az mit nem ertenec va a és tőlem sőt mond az ő halala miat valo keserűſegekről, és az sent lelec alatal valo megvigztaltatasa sőkről.

k: Az sent lelec az mi idueſſegönkhez nec minden nihaira vgy tanitotta az Apaſtalokat, és ő általoc az hiuekat, hogy azokat, niluán ertenec.

l Miuel hogy az baboruſag ban nagyob erőſſegönk ah könyorgesnel nincsen, azért igere et ten Christus az Apaſtalok nac az könyörgesnec meg tilgatasarol. Mondgya pedig hogy ez ideig semmit nem kertec ő neuebe, miuel hogy velec vol Christus, és nem lattac vala Christuſt labaro képpen fel menni, hogy az atya el őtt engeteſ lenne az mi bűneinkért, annac okaért nem tudtac mi'uán az Christus neuebe könyörgeni.

m Nem azt mondgya hogy nem könyörög hanem hogy az atya ő hozzaioc oly kegyelmes és vgy fereti őket, hogy könnyen meg adgya az mit kernec.

toc, de nem vagyoc egyedül, mert az atya én velem vagyon.

33 Ezeket szóllottam nékted hogy én bennem békeségetec légyen, ez világon nyomoruságtoc lésien, de bizzatoc: En megyőztem ez világot.

XVII. Rész.

1 EZeket szóla Iesus, és fel emelé az ő szemeit az égbe és monda: Atyám el jött amaz óra, ditsőicz meg az te fiadot, hogy az te fiadis ditsőitsen tégedet.

a: Ezt mondgya Christus miképpen azért botsáttatnagemet ez világra hogy az te ditsőségedatmegmutassad az valaßottakna meg tartasokban kic én benn nem hittec: Azonképpen én abban el iartam, kerlec azért hogy az mit végbőz vittem az én munkamat tudni tilic, áld meg.

2 Miképpen adtál néki hatalmat minden testen, hogy valakiket néki adtál adgyon azoknac örőc életet.

3 Ez pedig az örőc élet, hogy tégedet egyedül esmérienec lenni igaz Istennec, és az kit el botsáttál az Iesus Christust.

4 En diczőitettelec tégedet ez földön, el végeztem az dolgot mellyet én reám biztál vólt hogy el végezzem.

b: Christusnac örőc Istensegéről miuán való bizonyságtec Miképpen elősser ő magaért könyörge Christus: Azonképpen masodsor könyörög az Apostalokért, az kiket tudni illic Isten néki adtan, az ő gondus feleſebé fogadot vólna kic az Christus tudományat be vőttec vólna, &c.

5 b Mostan annac okaért diczőits meg engemet atyám te magadnál, azzal az diczőséggel, melly diczőségem vólt te nállad minec elötte ez világ lenne.

6 c Meg ielentettem az te neuedet az embereknec az kiket adtál nékem ez világ közzül, tiéid valának, és nékem adtad azokat, és az te beſiédedet meg tartottác.

7 Mostan tudtác meg, hogy mindenec az mellyeket nékem adtál te tülled vadnac.

8 Mert az melly beſiédeket én reám biſztál, nékiec adtam, és ők el vőttec, és bizonnyal meg tudtác hogy én te tülled iöttem, és el hittéc hogy én te töled botsáttattam.

9 En azokért könyörgöc, nem ez világért könyörgöc, hanem azokért az kiket nékem adtál, mert tiéid.

10 Es énnékem mindenem tiéd, és néked mindened enim, és én meg diczőitettem ő bennec.

11 Es nem vagyoc többé ez világon, de ezec ez világon vadnac és én te hozzád mégyec. Szent atyám, tarts meg az te neued által azokat, az kiket adtal nékem, hogy éggyec légyenec mint mi.

12 Mikor ő vçlec vólnéc ez világon, én meg tartom vala őket az te neuedbe: Az kiket nékem adtál én meg őriztem, és éggyic azoc közzül el nem veſiett, hanem amaz veſiedelemnec fia, hogy az irás bę telnéc.

13 Mostan pedig te hozzád mégyec, és ezeket sióllom ez világon, hogy az én örömem tellyes légyen náloc.

14 En az te beſiédedet nékiec adtam, és ez világ őket gyülölte, mert nem ez világból valóc, miképpen hogy énis nem ez világból való vagyoc.

d: Az az, Ez zenkertec bogy őket tarts meg az baboruságban, mellyet az Euangelium mellet, fenuednec kel, bogy ertsec meg az tudomanat menyből valonac lenni.

15 d Nem kérlec azon hogy ez világból ki vegyed őket, hanem hogy meg őrizd őket gonosi veſiedelemtöl.

16 Nem ez világból valóc, mi-

képpen énis nem ez világból való vagyoc.

17 Szenteld meg ŏket az te igasságoddal, az te beſiéded igasság.

18 Miképpen engemet el küldöttél ez világra, azonképpen énis el küldöttem ŏket ez világra.

19 Es ŏ éröttec ſientelem meg magamot, hogy ŏkis ſzenteltec legyenec valóba.

e: Könyörög harmadſor Chriſtus mind az egéſſ anyaſſent Egyházért.

20 e Nem czac ŏ éröttec kŏnyörgŏc pedig, hanem azokértis az kic az ŏ beliédec által hiendŏc léſinec én bennem.

21 Hogy mindnyáián éggyec legyenec, miképpen te atyám én bennem, és én te benned, hogy ŏkis mi bennünc éggyec legyenec, hogy el higgye ez világ hogy én te tŏlled botſáttattam.

22 Es én az diczŏſéget mellyet adtál nékem, nékiec adtam, hogy éggyec legyenec miképpen mi egy vagyunc.

23 En ŏ bennec, és te én bennem, hogy legyenec tökélletesec mind egyetembe, és hogy meg tudgya ez világ hogy én te tŏled botſáttattam, és hogy te ŏket ſiereted miképpen engemet ſierettél.

24 Attyám az kiket nékem adtál, akarom hogy à hól én vagyoc azokis én velem legyenec, hogy láſſác amaz én diczŏſégemet mellyet nékem adtál, mert ſierettel engemet ez világ fundamentománac fel vetéſe elŏtt.

25 Igaz attyám, ez világ téged nem eſmert, én pedig eſmértelec, ezekis tudgyác hogy én te tŏled botſáttattam.

26 Es az te neuedet meg ielentettem nékiec, és meg ielentem, hogy az te ſierelmed az mellyel engemet ſierettél, légyen ŏ bennec, és énis ŏ bennec.

XVIII. Reſz.

1 EZeket mikor mondotta vólna Ieſus, ki méne az ŏ tanituániual az Cedron patakán túl, holott egy kert vala, melybe bę méne ŏ és az ŏ tanituáni. *Matt: 26. Mar. 14. Luc: 22.*

2 Tudgya vala pedig azt az helyet Iudáſis ki ŏtet el árúllya vala, mert gyakorta oda gyŭl vala Ieſus az ŏ tanituániual. *a. Chriſtus ſabad akarat tya ſerint az kertbe megyen, mellyet az aruló tud vala, hogy az kertben mindenkoron ſallot vala, mint az ŏ hatalaban való engedelmeſſegeuel el tŏ lene.*

3 Az Iudás azért mikoron sereget vŏtt vólna maga mellé, és az papoktól és Phariſeuſoktól ſiolgákot, méne oda lámpáſockal és faklyáckal és fegyuereckel.

4 Ieſus annac okaért tuduán, mind azokat az mellyec reá kŏuetkŏznec vala, elŏ áluán monda nékiec: kit kereſtec?

5 Felelénec néki: az Nazaretbéli Ieſuſt. Monda nékiec Ieſus: En vagyoc az, áll vala pedig ŏ vęlec az Iudáſis.

6 Mihelt azért azt monda: En vagyoc az, hátra állánac és le eſénec az földre.

7 Másodſioris azért meg kérdé ŏket, kit kereſtec? és azoc mondánac: az Nazaretbéli Ieſuſt.

8 Felele Ieſus: Mondám néktec, én vagyoc az, azért ha engemet kereſtec, ezeket boczáſsátoc el.

9 Hogy

Cap:17. 9 Hogy bę telnéc az ő beſéde mellyet mondott vala,azoc közzül à kiket nékem adtál,éggyetis el nem veztettem.

10 Az Simon Péter pedig, kinec vala ſiablyáia, ki voná azt és à fő papnac ſiólgáiát meg tſapdoſá,és el vágá annac iob fülét, annac pedig az ſiólgánac neue vala Malchus.

11 Monda azért Ieſus az Péternec: tedd az hiuelébeaz te ſiablyádat,auagy nem kellé meg innom az pohárt mellyet az én attyám adott énnékem?

12 Az ſokaſág azért,az hadnagy és az Sidóknac ſiólgai meg fogác Ieſuſt,és meg kötözéc ötet.

13 Es viuéc elöſiör Annashoz, (mert vala az Caiaphaſnac ipa, ki az eztendöben fő pap vala,) és az Annas küldé ötet kotözue Caiphashoz az fő paphoz.

14 Az Caiaphas pedig az vala, à ki azt adta vala az Sidóknac tanátſúl, hogy iob vólna egy embernec meg halni à köſſégért.

15 Követi vala pedig Ieſuſt Simon Péter, és más tanituány, az pedig à tanituán y eſméretiben vala à fő papnac,és éggyüt Ieſuſſal bę méne à fő papnac házába.

16 Péter pedig áll vala künöl az aytónál,ki méne azért amaz másic tanituány az ki az fő papnac eſméretiben vala, és ſióla ez aytó tartó leánnac, és bę viué Pétert.

Ez Peter Apoſtalnac eſete. 17 Szóla azért Péternec az aytó tartó leány: Nem de teis ez ember tanituáni közzül való vagyé? Monda nékie:nem vagyoc.

18 Allanac vala pedig (ott) az ſiólgác és poroſilóc, kic ſienet raktanac vala,miuel hogy hideg vala, és meleggetic vala magokat: Az Péteris pedig ott áll vala vęlec,és meleggeti vala magát.

19 Az fő pap annakokaért meg kérdé Ieſuſt az ő tanituáni felöl, és az ő tudománya felöl.

20 Felele néki Ieſus: En nyiluán ſióltam ez világnac, én mindenkoron tanitottam az Synagogában és à Templomba,houá gyülnec minden felöl az Sidóc, és titkon ſemmit nem ſióltam.

21 Mit kérdezſi engemet? kérd meg azokat az kic hallottác az mit nékiec ſióltam, imé ezec tudgyác mit ſióltam én.

22 Ezeket pedig mikoron ő mondotta vólna, egy az ſiólgác közzül à kic ott állanac vala, Ieſuſt artzúl czapá,monduán: Így felelſſe az fő papnac?

23 Felele néki Ieſus,ha gonoſiúl ſióltam, tégy tudomáńt az gonoſiról, ha iól ſióltam, miért verſi engemet?

24 Küldötte vala azért ötet Annas Caiaphashoz az fő paphoz kötözue.

25 All vala pedig ott az Simon Péteris,és meleggeti vala magát, mondánac azért néki; Nem de teis az ő tanituáni közzül való vagyé? meg tagadá ő,és monda: nem vagyoc.

26 Monda nékie egy az papi feiedelemnec ſiólgai közzül, añac rakona az kinec Péter az fülét el vágta vala; Auagy nem láttalaké én tégedet ő vęle az kertbe?

27 Esmét azért meg tagadá Péter, és az kakas azonnal meg siólala.

28 El viuéc azért Iesust Caiphastól az törvény házba, vala pedig reggel, és ők nem ménének bé az törvény házba, hogy meg ne fertezternének, hanem hogy meg ennék az husvéti báránt.

29 Ki méne azért Pilatus ő hozzáioc, és monda: miben vádollyátoc ez embert?

30 Felelének azért, és mondának; ha ez gonosz tévő ember nem vólna, nem adtuc vólna ő tet kezedbe.

31 Monda azért nékiec Pilatus: Vigyétec el ti őtet, és az ti törvéntec szerint itéllyetec meg őtet: Mondának azért az Sidóc, mi nékünc nem szabad senkit meg ölnünc.

Matth: 20. 32 Hogy az Iesusnac beszéde bé telnéc mellyet mondott vala, ielentuén azt, mitsoda halállal kellene néki meg halni.

33 Bé méne azért Pilatus viszontag az törvény házba, és szólita Iesust, és monda néki: Te vagyé à Sidóknac királlya.

34 Felele néki Iesus: te magadtól mondodé te ezt, vagy egyebec mondottác néked én felőlem.

35 Felele néki Pilatus. Nem de Sidó vagyoké én? az te néped és az papi feiedelmec adtanac tégedét kezembe, mit tselekedtel?

36 Felele Iesus: Az én országom nem ez világról való, ha ez világi vólna az én országom, az én szolgaim vitézkednének hogy ne adatnám az Sidóknac; De az én országom nintsen innét.

37 Monda azért nékie Pilatus: Király vagyé azért te? felelé Iesus, te mondod hogy én király vagyoc, én azért születtem és azért jöttem ez világra, hogy bizonságot tegyec az igasságról; valaki az igasságtól vagyon, halgattya az énbeszédimet.

38 Monda néki Pilatus: Mitsoda az igasság? és mikor ezt mondotta vólna, esmét ki méne az Sidókhoz, és monda nékiec: En ő benne semmi bűnt nem találoc.

39 Néktec pedig szokástoc, hogy egy foglyot el botsássac husvét innepébe, akariatoké azért hogy el botsássam néktec az Sidóknac királlyát.

40 Kiáltának azért viszontag mindnyájan, monduán: Nem ezt hanem az Barrabást, ez Barrabas pedig vala toluay.

XIX. Rész

1 ACkor azért az Pilatus Iesust elő foguán, meg ostoroza.

2 Es az vitézec tövisből font Coronát tőnec az ő feiébe, és bársoń köntösbe öltöztetéc ötet.

3 Es mondnac vala: egességgel Sidóknac királlya, és arczúl tapdossác vala ötet.

4 Ki méne azért esmét Pilatus, és monda nékiec: imé ki hozom ötet néktec, hogy meg lássátoc hogy én semmi bűnt nem találoc ő benne.

5 Ki

15 Ki méne azért Iesus hordozuán az tövis Coronát és à bársoń köntöst, és monda nékic (Pilatus:) Imhól az ember.

16 Mikor azért láttác vólna ötet az Papi feiedelmec, és az siólgác, kiáltnac vala, azt mondván: feßiits meg, feßiits meg. monda nékiec Pilatus: Vigyetec el ti ötet és feßiitsetec meg, mert én nem találoc ö benne bűnt.

17 Felelénec néki az Sidóc: Mi nékünc törvényünc vagyon, és az mi törvényünc ßerint meg kel halni, mert Iſten fiává tötte magár.

18 Mikor azért ez beßédet hallotta vólna az Pilatus, inkáb meg remüle.

19 De esmét bé méne az törvény házba, és monda Iesusnac: honnét való vagy te? Iesus pedig nem felele néki.

20 Monda azért néki Pilatus: Ennékem nem siólasíé? nem tudod hogy hatalmam vagyon arra hogy meg feßitselec, és hatalmam vagyon arra hogy el botsáſſalac?

21 Felele néki Iesus; Semmi hatalmad nem vólna én ellenem, hate néked onnét fellül nem adatot vólna, annakokaért nagyob bűne vagyon annac à ki engemet te kezedbe adott.

22 Attól fogua igyekezic vala Pilatus ötet el siabaditania: Az Sidóc pedig kiáltnac vala mondván: ha ezt el botsátod nem léſieſi baráttya à Czáſárnac, valaki magát királlyá téſſi, ellene mond az Czáſárnac.

23 Az Pilatus azért mikor hallotta vólna ez beßédet, ki hozá Iesust, és üle à törvény téuö ßékbe, az helyen melly Lithoſtrotoſnac, mondatic, Sidoúl pedig Gabbathanac.

24 Vala pedig huſuétra való kéſſületnec napia, vgy mint pedig hat óra, ackor monda az Sidóknac: Imhól az ti királytoc.

25 Azoc pedig kiáltnac vala: Vidd el, vidd el, feßits meg ötet. Monda nékiec Pilatus: Az ti királtokat feßitsemé meg? felelénec à papi feiedelmec: Nintsen királyunc hanem Czáſárunc.

26 Ackor azért adá nékiec ötet hogy meg feßitetnéc, vöuéc azért Iesust, és el viuéc.

27 Es hordozuán az ö kereztfáiát, iuta az helyre melly kaponyáknac helyénec mondatic, Sidoúl pedig Golgothanac.

28 Holott meg feßitéc ötet, és ö vele éggyüt két embert, egyiket egy felöl, másikot más felöl, középbe Iesust.

29 Meg irá pedig Pilatus az titulusſát Iesusnac, és az kereztfára fel töue. Ez vala pedig az irás: NAZARETBELI IESVS SIDORNAC KIRALLYA

30 Ez tituluſt azért sokan tolvaſác az Sidóc közzül, mert az város mellet vala az hely à holott meg feßitetett vala Iesus, iratott vala pedig Sidoúl, Görögül és Deákúl.

31 Mondánac vala azért Pilatusnac az Sidóknac papi feiedelmec, ne irá azt hogy Sidóc királlya, hanem hogy ö mondotta, Sidóc királlya vagyoc.

32 Felele

c Lithoſtrotoſnac; pirgmostomnac neue. monihatyuc talan fomsa 1301 pog. ö tomnac Sabbatha magaſ ſagot egyéb. menemä mas gat az birak nac törvenytuö ßékec.

d vagy öld meg, öld meg.

e: Christus halala.

22 Felele Pilatus: Az mit meg irtam, meg irtam.

23 Az vitęzec azért mikor meg feſitettéc vó'na Ieſuſt, vőuéc az ő ruháit, (és negy réſire oſtác, mindenic vitęſinec egy réſit) az ő köntöſétis, vala pedig az ő köntöſe varráſnéikúl való, felitől fogua mindeneſtől ſiőtt.

24 Mondánac azért ő magokban, ne haſogaſſuc ezt el, hanem veſsünc nyilat reáia kijé légyen, hogy az irás bę telnéc melly azt mondgya: Meg oztác köztöc az én ruhámot, és az én köntöſömre ſorſot veténec. Az vitęzec azért ezeket miueléc.

Pſal: 21.

25 Allánac vala pedig az Ieſus kereztfáia mellet, az ő annya és az ő annyánac nénnye, Mária Cleope, és Mária Magdaléna.

26 Mikoron azért látta vólna Ieſus az ő annyát, és az ő tanituanyát az kit ſieret vala, ott állani, monda, az ő annyának: Aſſioni állat imhól az te fiad.

27 Annakutánna monda az tanituánnac: Imhól az te anyád, és az órától fogua az tanituány az aſſioni állatot házába fogadá.

28 Az után tuduán Ieſus hogy immár mindenec el végeztettec, hogy az irás bę telnéc monda: ſomiuhoz.

29 Vala azért ott egy edény etzettel teli, az oc pedig az Spongyat meg töltéc etzettel, és Hyſoppal meg rakuán az ő ſáiához viuéc.

30 Mikor azért el vötte vólna Ieſus az etzetet, monda: El végeztetett minden, és le haytuán feiét, ki botſára lelkét.

31 Az Sidóc annakokaért, hogy ne maradnánac az kereztfán az teſtec ſombaton, miuel hogy innep eſti vala, (mert annac az ſombatnac napia nagj innep vala,) kéréc Pilatuſt hogy azoknac à Sárroc meg töretnéc, és le vettetnénec.

32 El ióuénec azért az vitęzec, és az elsö latornac meg töréc az ſárait és az máſiknakis à melly meg feſiitetet vala Ieſuſſal.

33 Az Ieſuſra pedig mikor iutottác vólna, mikor láttác vólna hogy meg hólt immár, nem töréc meg az ő ſárait.

34 Hanem egy az vitęzec közzül lántzáual meg öklele az ő óldalát, és mindgyáráſt iőue ki (belöle) vęr ez víz.

35 Es az ki látta, bizońſágot téſien rólla, és igaz az ő tanú bizońſága, à tudgya hogy ő igazat mond, hogy tijs higgyetec.

36 Mert ezec lőttenec annakokaért hogy az irás bę tellyeſednéc: Eggyis az ő teteme közzül (vgy mond) meg ne rontaſſéc.

Exod: 12. Num: 9. Zach: 12.

37 Es iſmét más irás azt mondgya, meg láttjác azt à kit általſiegeztenec.

38 [e] Ezeknec vtánna pedig kére Pilatuſt az Arimathiabéli Ióſeph, (ki az Ieſus tanituánya vala, de titkon való az Sidóktól való félelemnec miatta,) hogy az Ieſus teſtét le venné, mellyet meg engede Pilatus. El méne azért és le vőué az Ieſus teſtét.

[e] *Chriſtuſnac temetteſe.*

39 El

39 Eliöue pedig Nicodemusis, (à ki az elött Iesushoz ment vala éijel,) hozuán Myrhából és aloéſ böl tſináltatot drága kenetet, ſúgy mint ſiáz fontot.

40 Vöuéc azért Ieſuſnac teſtét, és bę takarác azt, lepedöckel drága kenetekuél egybe, az mint ſiokáſoc az Sidóknac temetni.

41 Ott az helyen pedig az holott meg feſiitetett vala Ieſus, vala egy kert, és az kertben wy koporſó, melyben ſenki meg nem helheztetett vala.

42 Annac okaért, az innep eſtijért, miuel hogy az à koporſó közel vala, aba helheztetéc Ieſuſt.

XX. Reſz.

Marc: 16. Luc: 24. a: Chriſtus fel tamadaſa.

2 AZ4 hętnec pedig elsö napián az Mária Magdaléna, el méne reggel mikor męg ſetét vólna, az koporſóhoz, és látá hogy az kö el vétetett vólna az koporſórol.

2 El futa azért és el méne Simon Péterhöz, és amaz máſic tanituánhoz az kit Ieſus ſieret vala és monda nékiec: el vittec az WRat az koporſóból, és nem tudgyuc hóuá töttéc ötet.

3 Ki méne azért Péter, és amaz máſic tanituáni, és ménénec az koporſóhz.

4 Futnac vala pedig miind ketten éggyüt, de amaz máſic tanituáni eleit véué Péternec, és eléb iuta az koporſóhoz.

5 Es le haióluán látá ott lenni az lepedöket, de nem méne bę.

6 El érkezéc azért Simon Péteris ötet köuetuén, és bę méne az koporſóba, és látá ott lenni à lepedöket.

7 Es az kezkenöt melly az ö feién vala, nem az lepedöckel, hanem külon helyen egybe takarua.

8 Ackor azért bę méne amaz máſic tanituánis, az ki eléb iutott vala az kóporſóhoz, és látá, ſ. hün.

9 Mert nem tudgya vala męg az iráſt, tudni illic hogy fel kellene támadni ſiükſég képpen ö nékie.

10 Meg tęrénec azért az tanituányoc az öueihöz.

11 Az Mária pedig ſiruán áll vala az koporſón kiuöl, mikor azért ſirna, le hayla az koporſóba.

b: Az Angyaloc bizonſagot teſznec Chriſtus fel tamadajarul

12 b Es látá kęt Angyalt feiér ruhába, kiknec éggyic feie felöl, az máſic lába felöl üll vala, az holott az Ieſus teſte fekütt vala.

13 Kic mondánac néki: Aſiſioni állat mit ſirſi? monda nékiec: El vittéc az én WRamat, és nem tudom houá töttéc ötet.

14 Es mikorön ezeket mondotta vólna, hátra fordúla, és látá Ieſuſt állani, és nem tudgya vala hogy Ieſus vólna.

15 Monda nékie Ieſus: Aſiſioni állat mit ſirſi? kit kereſi? Amaz azt alituán hogy à kertéſi vólna, monda nékie: WRam ha te vitted el ötet, mond meg nékem houá tötted, és én el viſem.

16 Mon-

16 Monda nékie Iesus: Mária. Amaz hátra fordúluán, monda nékie: Rabboni, az az, Mester.

e: Christust nē kell testben ez világon keresnünc, mi nec vrunk fel tamadot, hanem bit altal menybe.

17 e Monda nékie Iesus: Ne illes engemet, mert nem mentem még fel az én attyámhoz. De meny el az én attyámfiaihoz, és mond meg nékiec: Fel mégyec az én attyámhoz, és az ti attyátokhoz, az én Istenemhöz, és az ti Istentekhöz.

18 El méne Mária Magdaléna hirdetuén az ö tanituáinac, hogy ö látta az WRat, és hogy azokat mondotta vólna nékie.

d: Christus ayto be zarolua be menuen az Apastalok bozzankimeg ielenic, fel tamadasat hiuanitya, es ötet az Apastalsagban cē firmalya-fēi lelket aduan nekic.

19 d Mikor azért estue vólna az hétnec elsö napián, és az aytóc bę zárolua vólnának, à holott az tanituányoc egybe gyültenec vala az Sidóktól való féltekbe, el iöue Iesus, és meg álla középen és monda nékiec; Békeség ti néktec.

20 Es mikor ezeket mondotta vólna, meg mutatá nékiec az ö kezeit és óldalát, öruéndezénec azért az tanituányoc, hogy láttác vólna az WRat.

21 Monda azért esmét nékiec: Békeség ti néktec. Miképpen el botsátott engemet az én attyám, àcképpen énis el botsátlac titeket.

22 Es mikor ezeket mondotta vólna, reiáioc lehelle, és monda nékiec: Vegyetec sient lelket.

e: Az Euangeliumnac summaia.

23 e Valakiknec meg botsáttyátoc bünöket, meg botsáttatnac nékiec, az kinec meg tartyátoc, meg tartatnac.

24 Az Thamás pedig éggyic az tanituányoc közzül, ki mondatic kettösnec, nem vala ö vęlec mikor Iesus el iöttvala.

25 Mondánac azért néki az töb tanituányoc, látóc az WRat. Ö pedig monda nékiec: hanem ha látandom az ö kezein az siegeknec helyeit, és botsátandom az én vijomot az siegec helyébe és az ö óldalába, semmiképpen nem hisiem.

26 Az után azért nyóltzad nappal, esmétvalának à tanituányoc (az házban) ben, és az Thamásis ö vęlec, el iöue Iesus aytó bę zárolua, és meg álla középbe, és monda: békeség néktec.

27 Az után monda Thamásnac: hozd ide az te vijodat, és lásd az én kezeimet, és hozd ide kezedet, és botsád az én óldalomba, és ne légy hitetlen hanem hiuö.

28 Es felele Thamás, s monda nékie: En WRam, és énIstenem.

29 Monda néki Iesus: Miuel hogy láttál engemet Thamás, és hittél, bódogoc az kic nem láttanac és hittenec.

30 Soc töb ieleketis tött Iesus az ö tonituáni elött, mellyec ez könywbe nem irattattac meg.

f: Az sent iras altal valo hit az öröc eleire elég.

31 fEzec pedig meg irattattac, hogy higyétec, hogy az Iesus Christus, Istennec fia, és hogy azt hiuén, öröc életet vegyetec az ö neue által.

XXI. Rész.

1 AZ után meg ielentette magát esmét Iesus az tanituányoknac az Tiberiás tengernél, illyen módon ielentette pedig meg.

2 Szá-

2 Valának eggyütt, Simon Péter, és Thamás ki mondatic kettősnec, és az Nathanael, ki Galileą városából Canából való vala, és az Zebedęus fiai, és más kęt tanituány.

3 Monda nékiec Simon Péter: El mégyec halászni: Mondának néki, mijs el mégyünc veled, el ménének azért, és azonnal haióba ülének, és az ettzaka semmit nem fogának.

4 Mikor immár reggel vólna, meg álla Iesus az parton, mind az által nem esmeréc meg az tanituányoc hogy Iesus vólna.

5 Monda azért nékiec Iesus: Fiaim: vagyoné valami ęlestec, felelének nékie, nintsen.

6 Es ő monda nékiec, vessétec az hálót az haión iob felől, és találtoc, oda vetéc azért, és azt ki nem vonhattyác vala az halaknac sokśága miatt.

7 Monda azért amaz tanituáni à kit Iesus sieret vala Péternec, Az Wr ez, Péter azért mikor hallotta vólna hogy az Wr vólna az inghet magára öuedeze (mert mezitelen vala) és botsáta magát az tengerbe.

8 Az töb tanituányoc pedig hayón ménének, (mert nem messze valának az földtől, hanem vgy mint kęt śiaz singnére) és vonśiac vala az hálot halackal tele.

9 Minec vtánna azért az földre śiállának, látác hogy śién vólna, és az śiénen fellől hal, és kenyér.

10 Monda nékiec Iesus: hozzatoc elő az halakba az mellyeket most fogtatoc.

11 Ki iöue Simon Péter és az hálót ki voná az földre, melly teli vala śiáz ötuen három nagy halackal, és noha enni vala, mind az által nem śakadoza el az háló.

12 Monda nékiec Iesus, iöuetec el ebéllietec, az tanituányoc közzül pedig eggijs nem méré ötet meg kérdeni, ki vagy te? minel hogy tudnác hogy az WR vólna.

13 El iöue azért Iesus, és vöué az kenyéret, és adá nékiec, és az halat hasonlatosképpen.

14 Ezzel harmadśior ielentetett meg Iesus az tanituániocnac, minec vtánna fel támadott vólna al halálból.

15 Minec vtánna azért ebéllettenec vólna, monda Simon Péternec Iesus, Simon Ionaśnac fia, śieretśié engemet ezeknél inkáb: Monda nékie, vgy Wram, te tudod hogy śieretlec téged, monda néki, legeltesd az én iuhaimat.

16 Monda esmét másodzoris. Simon Ionánac fia, śieretśié engemet, monda néki, vgy Wram, te tudod hogy śieretlec téged, monda néki: Legeltesd az én iuhaimat.

17 Monda néki harmadśioris: Simon Ionánac fia śieretśié engemet, meg śomorodéc Péter hogy harmadśioris kérdette vólna, śieretśié engemet, és monda nékie. Wram te mindeneket tudsz te tudod hogy śieretlec tégedet, monda néki Iesus, Legeltesd az én iuhaimat.

a: Peter Apaśtal az ötöuen vallasainal beliere al latic, az honnet tudni illic harom tagadasaual el eset vala. Es egyetembe meg monnya Christus, hogy az ki ötet śeretes az ő iuhait legeltesi az az igaz paztor.

Śś 18 Bi-

b: Iüendők mond Christus az Peter halálárol.

18 b Bizony bizony mondom néked, mikor iffiab vólnál, bę öuedzed vala magadat, és oda mégy vala à houá akarod vala: mikor pedig meg vénhesiel, az te kezeidet ki teriezted és más öuedez bę tégedet, és oda visien à houá nem akarnád.

19 Ezt pedig monda, jelentuén, mitsoda halállal ditsöitené meg az Istent, és mikor ezt mondotta vólna, monda néki: követś engemet.

c: Másra vgy nezzön, hog az mi tizetőnket el ne hadgyuc.

20 c Hátra fordúluán Peter, látá amaz másic tanituánt kit sieret vala Iesus, követni (ötet) ki el nyugot vala az vatsorán az ő mellyén, és meg kérdette va'a, Wram, kitsoda az à ki téged el árúl?

Ioan. 13.

21 Ezt azért mikor látta vólna Péter, monda Iesusnac, Wram. Ez pedig mint lésien?

22 Monda néki Iesus, ha akarnámis ötet meg maradni mind addigis mig el iöuöc, mit gondolnál vęle? te követś engemet.

23 Ki méne azért ez beśéd az tanituányoc közt, hogy az à tanituány nem hálna meg, maga nem mondotta vala azt Iesus hogy meg nem hal, hanem ezt, ha ötet akarnám meg maradni mind addigis mig el iöuöc, mit gondolnál vęle?

24 Ez az à tanituány à ki ezekről bizonśágot tésien és ezeket iria, és tudgyuc hogy igaz az ő bizonśág tétele.

25 Egyebekis sokac vadnac mellyeket Iesus tselekedett, mellyec mindenec ha éggyenként meg irattatnánac, azt vélem hogy ez világ sem foghatna bę az könyuecket az mellyec irattatnánac. d: Ezée azt jelenti ez sző lessél, hogy az Christusnac czeleketi olyfokat hogy azoc meg nem irattathatnac.

Szent Iános iráśa szerint való Euangeliumnac vége.

AZ SZENT APOSTOLOKNAC TSELEKEDETEKRŐL VALO KÖNYVE.

ELSŐ RESz.

1 AZ elsö könyuemet irtam Theophile, mind azokról az mellyeket Iesus kezdett tselekedni es tanitani.

2 Mind az napiglan, mellyen (minec vtánna parantsolatokat adott vólna az Apastaloknac sient lélec által, à kiket válaztot vala,